



شاپای چاپی: ۵۸۹X-۲۲۲۸

شاپای الکترونیکی: ۷۱۴۸-۲۶۴۵

نشریه علمی

معماری و شهرسازی ایران

بهار و تابستان ۱۴۰۰ دوره ۱۲ / شماره ۱

www.isau.ir

سلام افلا

دو فصلنامه معماری و شهرسازی ایران نشریه علمی انجمن علمی معماری و شهرسازی ایران است که در راستای مستند سازی و تقویت پژوهش‌های مرتبط با حوزه‌های معماری، معماری منظر، برنامه‌ریزی شهری، طراحی شهری، مرمت بافت و ابنیه، طراحی صنعتی و حوزه‌های وابسته، در پائیز ۱۳۸۹ با مجوز شماره ۳/۲۱۱۰۰۳ مدیر کل دفتر سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی امور پژوهشی، "علمی-پژوهشی" شناخته شده و اولین شماره آن منتشر شد. این نشریه بنابر آیین نامه نشریات علمی مصوب ۱۳۹۸/۰۲/۰۲ به شماره ۱۱/۲۵۶۸۵ وزارت علوم تحقیقات و فناوری با عنوان "نشریه علمی" شناخته می‌شود.

اهداف نشریه علمی معماری و شهرسازی ایران

- ایجاد و ارتقای بستری مناسب برای تبادل علم و دانش در حوزه‌های معماری، شهرسازی، هنر و طراحی صنعتی
- مستند سازی و تقویت پژوهش‌های مرتبط با حوزه‌های معماری و شهرسازی
- مطلع نمودن کارشناسان و پژوهشگران حوزه‌های معماری و شهرسازی از جدیدترین یافته‌ها و دستاوردهای روز ایران و جهان

محورهای موضوعی نشریه علمی معماری و شهرسازی ایران

- معماری (معماری منظر، معماری پایدار، تکنولوژی و انرژی در معماری، آموزش معماری)
- تاریخ هنر
- شهرسازی (برنامه‌ریزی شهری، برنامه‌ریزی منطقه‌ای، طراحی شهری، مدیریت شهری)
- مرمت و حفاظت بافت، ابنیه و اشیاء
- طراحی صنعتی (طراحی محصول، پژوهش هنر)

سیاست انتشار نشریه علمی معماری و شهرسازی ایران

مقالات ارسالی برای این نشریه به صورت دوسویه ناشناس داوری می‌شوند و پس از داوری و موافقت هیئت تحریریه به چاپ خواهند رسید. برای تسهیل استفاده دانشجویان، پژوهشگران و متخصصان و ارتباط گسترده‌تر با جهان و متخصصان بین‌المللی، نشریه علمی معماری و شهرسازی ایران امکان دسترسی آزاد و رایگان به تمامی مقالات را در سایت اینترنتی مجله فراهم کرده است. این نشریه با احترام به قوانین اخلاق در نشریات تابع قوانین کمیته اخلاق در انتشار (COPE) می‌باشد و از آیین نامه اجرایی قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در آثار علمی پیروی می‌نماید.

صاحب امتیاز: انجمن علمی معماری و شهرسازی ایران
مدیر مسئول: دکتر محسن فیضی
سردبیر: دکتر مصطفی بهزادفر

هیأت تحریریه داخلی (به ترتیب حروف الفبا):

دکتر ایرج اعتصام، استاد دانشکده عمران، معماری و هنر، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات
دکتر محمدرضا بمانیان، استاد دانشکده هنر و معماری، دانشگاه تربیت مدرس
دکتر مصطفی بهزادفر، استاد دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران
دکتر مهدی خاک‌زند، دانشیار دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران
دکتر داراب دیبا، استاد دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی
دکتر محسن فیضی، استاد دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران
دکتر یوسف گرجی مهربانی، استاد دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)
دکتر اصغر محمد مرادی، استاد دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران
دکتر حامد مظاہریان، دانشیار دانشکده معماری، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران
دکتر فرهنگ مظفر، دانشیار دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران
دکتر غلامحسین معماریان، استاد دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران
دکتر هاشم‌هاشم‌نژاد، دانشیار دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران

هیأت تحریریه بین‌المللی (به ترتیب حروف الفبا):

دکتر رحمان آذری، دانشیار، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه پنسیلوانیا، آمریکا
دکتر احسان شریفی، دانشیار، دانشگاه آدلاید، استرالیا
دکتر ایوب شریفی، دانشیار، دانشگاه هیروشیما، ژاپن
دکتر محمد طالقانی، دانشیار، دانشگاه لیدز، انگلستان
دکتر پاملا کریمی، دانشیار، دانشگاه ماساچوست، آمریکا

مدیر تحریریه: دکتر مهدی خاک‌زند
کارشناس تحریریه: مهندس آناهیتا طبائیان

دوره ۱۲، شماره ۱، بهار و تابستان ۱۴۰۰

ویراستار فارسی: انجمن علمی معماری و شهرسازی ایران

ویراستار انگلیسی: مهندس سعاد صریحی

طراح صفحه‌بندی و جلد: مهندس آناهیتا طبائیان

صفحه‌آرایی و فرمتینگ: الهام منتی محب

تیراژ: ۵۰ نسخه

قیمت: ۵۰۰۰۰۰ ریال

چاپ: دانشگاه علم و صنعت ایران

نشانی نشریه: تهران، دانشگاه علم و صنعت ایران، دانشکده معماری و شهرسازی، طبقه سوم، دفتر انجمن علمی معماری و شهرسازی ایران.

کدپستی: ۱۶۸۴۶-۱۳۱۱۴

تلفن: ۰۲۱-۷۳۲۲۸۲۳۵

دورنگار: ۰۲۱-۷۷۲۴۰۴۶۸

نشانی الکترونیکی: iaau@iust.ac.ir

سایت و سامانه الکترونیکی نشریه انجمن: <https://www.isau.ir>



Print ISSN: 2228-589X
Online ISSN: 2645-7148

JOURNAL of IRANIAN
ARCHITECTURE & URBANISM

Spring & Summer 2021 Volume 12/Number 1

Available online at www.isau.ir

مقالات چاپ شده لزوماً نقطه نظرات نشریه نبوده و مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان محترم است. این شماره با حمایت دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه علم و صنعت ایران به چاپ رسیده است.

راهنمای نویسندگان

از نویسندگان محترم جهت انتخاب نشریه علمی معماری و شهرسازی ایران برای انتشار اثر علمی ایشان، صمیمانه سپاسگزاریم. خواهشمند است جهت تسریع در مراحل داوری و انتشار، با دقت راهنمای نویسندگان را مطالعه بفرمایید.

۱- مقاله باید حاصل کار علمی و پژوهشی بوده و قبلاً در نشریه دیگری اعم از داخلی یا خارجی و یا مجموعه مقالات سمینارها و مجامع علمی چاپ نشده و یا همزمان برای نشریه دیگری ارسال نشده باشد.

۲- صرفاً مقاله پژوهشی در مجله مورد ارزیابی قرار می‌گیرد و مقالات مروری نیز از نویسندگان مجرب و پیشکسوت معماری و شهرسازی در زمینه نظری برابر اهداف و چشم انداز مجله پذیرفته می‌شود.

۳- مقالات باید صرفاً از طریق سایت مجله به آدرس <https://www.isau.ir> ارسال شوند. به مقالاتی که از طریق ایمیل یا به صورت چاپی به مجله ارسال شوند ترتیب اثر داده نخواهد شد.

۴- مسئولیت صحت و سقم مقاله به لحاظ حقوقی و علمی بر عهده نویسندگان است. دوفصلنامه علمی "معماری و شهرسازی ایران" حق رد یا قبول و نیز ویراستاری مقالات را برای خود محفوظ می‌دارد.

۵- مقالاتی که خارج از حوزه اهداف مجله ارسال شوند، بدون داوری و با نظر سردبیر یا گروه دبیران مجله، از فرایند ارزیابی خارج خواهند شد.

۶- زبان رسمی نشریه فارسی است و مقاله باید دارای انشایی روان و از نظر دستور زبان و آیین نگارش فارسی خالی از اشکال بوده و سقف تعداد صفحات ۱۷ صفحه می‌باشد (بدون احتساب صفحه چکیده و منابع).

۷- در گروه نویسندگان حتماً یک عضو هیات علمی باید وجود داشته باشد.

۸- مشخصات نویسنده / نویسندگان به‌جز در صفحه جداگانه‌ای با عنوان مشخصات نویسندگان، نباید در هیچ قسمت دیگری از مقاله ذکر شود.

۹- از هر نویسنده تنها یک مقاله در فرایند داوری قرار می‌گیرد و ارسال مقاله دوم تنها زمانی میسر است که مقاله اول تعیین تکلیف شده باشد.

۱۰- در صورت استفاده از پایان‌نامه یا رساله‌های دانشجویی، ذکر نام استاد راهنما، عنوان رشته و نام دانشگاه مربوط، الزامی است و مقالات برگرفته از پایان‌نامه و رساله دانشجویان با نام استاد راهنما، مشاوران و دانشجو به صورت توأم و با مسئولیت استاد راهنما منتشر می‌شود.

۱۱- لازم است ساختار مقاله براساس فایل تمپلت (قابل دریافت از طریق سایت و سامانه نشریه) تنظیم و ارسال شود.

۱۲- ارجاعات داخل متن و فهرست منابع پایانی باید براساس شیوه نامه APA تنظیم شوند.

۱۳- هزینه‌های هر مقاله در مراحل مختلف از نویسندگان دریافت خواهد شد که در سایت و سامانه نشریه، قابل مشاهده است.

۱۴- لازم به ذکر است پس از پذیرش علمی و نهایی مقالات، چکیده مبسوط انگلیسی، چکیده تصویری، ترجمه منابع، ترجمه جداول و شکل‌ها، جهت انتشار دریافت می‌شود.

دوران این شماره		فهرست
مقالات علمی		
محمد جواد ارشادی	پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران	نقش طرح‌واره‌های ذهنی در تولید فضا (نقد سه‌گانه‌ی فضایی لوفور از منظر مکتب ویگوتسکیایی شناخت) بهراد فرم‌پهنی فراهانی، مظفر صراف‌ی
بابک امرایی	دانشگاه هنر اسلامی تبریز	مدل‌یابی فرآیند ایده‌پردازی در آموزش طراحی معماری با رویکرد نشانه‌شناختی (نمونه موردی: طراحی مسکن) مرضیه اعتمادی پور، سید جمال الدین مهدی نژاد
حمیدرضا پارسی	دانشگاه تهران	فرامپالعه مطالعات مرتبط با ساختار فضایی شهری و منطقه‌ای در ایران در بازه زمانی ۱۳۸۰-۱۳۹۸ ندا ملک زاده، هاشم داداش پور، مجتبی رفیعیان
عصمت پای کن	پژوهشگر	تبیین راهبردهای طراحی بیوفیلیک موثر بر سلامت بیماران بستری در بیمارستان‌ها غزال زارع، محسن فیضی، محمد بهاروند، محمدرضا مثنوی
پیمان پیله چی‌ها	مؤسسه آموزش عالی کوثر - قزوین	تبیین محدوده مطلوب شدت روشنایی در فضاهای اداری شهر تهران مریم فخاری، ریما فیاض، مریم مهرآور
بهاره تدین	دانشگاه آزاد اسلامی - واحد اصفهان	تعیین عوامل موثر بر ارتقاء "دلبستگی مکانی" ساکنین در مراکز محلات معاصر (مورد مطالعه: محله کوی اساتید شهر یزد) علی ریاحی دهکردی، مهدی منتظرالحجه، مجتبی شریف نژاد
مصطفی حسین آبادی	پژوهشگر	تدوین مدل شاخص‌های مکانی یادگیری تجربی و کاربرد آن در طراحی محیط‌های یادگیری نسرتین کریمی، مرتضی خسرونی، ساحل دژپسند
زهره خدائی	دانشگاه آزاد اسلامی - واحد شهرری	پژوهشی در ضرورت طراحی پهنه فضاهای باز و محیط سبز کالبد آموزشی در راستای بهبود ادراک دانش‌آموزان و ارتقاء کیفیت محیط آموزشی (مطالعه موردی: دبیرستان‌های دخترانه شهر اصفهان) سیده مرضیه طباطبائی
مهدی سعیدی	پژوهشگر	توسعه شرکت‌های طراحی صنعتی کشور براساس ارائه مدل ساختاری تبلیغات سارا صفاری، حسن صادقی نائینی، عطا الله ابطحی، سید جمال الدین طیبی، علی اکبر فرهنگی
امیر شکیبامنش	دانشگاه هنر تهران	قابلیت‌های پنهان در مزارع مسکون تاریخی نیاسر حسین راغی
حسن صادقی نائینی	دانشگاه علم و صنعت ایران	مقایسه رویکرد دانشجویان کارشناسی رشته‌های مهندسی معماری و شهرسازی به «محله پایدار» (مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه شیراز) مریم روستا، سارا دانشمند
سیده مرضیه طباطبائی	دانشگاه آزاد اسلامی - واحد اصفهان	بررسی تأثیر عوامل کالبدی و فعالیتی در ایجاد کیفیات حسی در پیاده‌راه‌های شهری (مطالعه موردی پیاده‌راه طاق‌بستان کرمانشاه) بهارک ببری ده مجنون، محمد مهدی مقدسی، امید دژدار
بابک عالمی	دانشگاه کاشان	اثرات هوشمندسازی فضای شهری بر ادراک شهروندان در شکل‌گیری قرارگاه‌های رفتاری (مطالعه موردی میدان هفت حوض تهران) کیانا هاشمی، رامنا قلمبر دزفولی
هادی عبادی	دانشگاه آزاد اسلامی - واحد کرمانشاه	بررسی و ارزیابی الگوهای معماری به منظور کاهش علائم بیماران مولتیپل اسکلروزیس (ام‌اس) مهدیه تنهائی اهری، محمد قمیشی
الناز عباسیان	پژوهشگر	تحلیل عوامل مؤثر در برنامه‌ریزی راهبردی گردشگری میراثی (مطالعه موردی: شهر تهران) حمید قربانی، عبدالرضا رکن الدین افتخاری، شمس السادات زاهدی، سید سعید هاشمی
پرستو عشرتی	دانشگاه تهران	ارزیابی تأثیر عوامل محیطی بر رضایتمندی بیمار و همراه بیمار در اتاق‌های استراحت بیمارستان‌های شهر تهران هانی حدادزادگان، زهراسادات زمردیان، محمد تحصیلدوست، شادی جامی
مریم عظیمی	دانشگاه هنر اصفهان	
لیلا علیپور	دانشگاه تهران	
بهراد فرم‌پهنی فراهانی	پژوهشگر	
مینو قره بگلو	دانشگاه هنر اسلامی تبریز	
آویده کامرانی	دانشگاه علم و صنعت ایران	
ساناز لیتکوهی	دانشگاه پیام نور	
سید مجید مفیدی شمیرانی	دانشگاه علم و صنعت ایران	
مهدی منتظرالحجه	دانشگاه یزد	
سیما منصوری	پژوهشگر	



ORIGINAL RESEARCH PAPER

Determining the effective factors on promoting the “place attachment” for the residents of contemporary neighborhoods centers (Case study: Kooy-e-Asatid neighborhood in Yazd city) *

Ali Riahi Dehkordi ¹, Mahdi Montazerolhoja ^{2,**}, Mojtaba Sharifnejad ³

¹M.A in Urban Design, Department of Urban Planning, Faculty of Art and Architecture, Yazd University, Yazd, Iran.

²Associate Professor, Department of Urban Planning, Faculty of Art and Architecture, Yazd University, Yazd, Iran.

³Instructor, Department of Urban Planning, Faculty of Art and Architecture, Yazd University, Yazd, Iran.

ARTICLE INFO

Article History:

Received 2019/05/15
 Revised 2020/01/17
 Accepted 2020/07/23
 Available Online 2021/05/31

Keywords:

Place Attachment
 Exploratory Factor Analysis
 Neighborhood Center
 Yazd

Use your device to scan
 and read the article online



Number of References

74



Number of Figures

6



Number of Tables

9

Extended ABSTRACT

BACKGROUND AND OBJECTIVES: Place attachment is one of the topics in the field of urban design. This concept is a result of linking people with their environment in order to improve environmental quality. The concept of place attachment includes different scales, including city, house, and neighborhood attachment; however, peoples' attachment to their residential environments is the most important. Place attachment is manifested in neighborhood attachment formation by staying and living in the residential environments and eventually developing strong interest. Neighborhood centers are considered the most prominent component of neighborhoods and play an important role in keeping the neighborhood alive to shape neighborhood attachment for residents. Kooy-e-Asatid neighborhood center located in district three of Yazd is the main part of the neighborhood; however, it is faced with many environmental issues such as deteriorated social relationships and declined security due to the reduced presence of people. There are other destructive problems in this neighborhood center, such as the loss of cohesion and spatial integrity due to unbuilt spaces and consequently reduced place attachment and bad quality of life. However, there are some considerations that place attachment can increase people's presence and make sense of attachment in their neighborhood center and functionally save it from isolation. Therefore, the main purpose of this quantitative study is to determine the affecting factors and their impacts on promoting place attachment.

METHODS: In this regard, in order to collect information, library documents and resources, interviews, field observations, and questionnaires have been used. Eventually, in order to analyze the obtained data SPSS software has been used. The questionnaire designed to be distributed among the residents of the Kooy-e-Asatid neighborhood consisted of 44 questions of variables, and in order to measure the results, a 5-point Likert scale was used. The statistical population included all 1182 people (342 households), and the sample size was 181 questionnaires, calculated by Cochran's formula at 95% confidence level with $p = q = 0.5$ and with error $d = 0.1$. Then, they were distributed among the respondents by using the available sampling method. In order to assess the reliability of the questionnaire, the "Cronbach's alpha" test was used, and to evaluate the normality of data distribution, the "Kolmogorov-Smirnov" test was utilized. The Bartlett test was applied to determine the correlation between the research data. Finally, the exploratory factor analysis test was used to analyze the affecting factors on the promotion of residents' place attachment.

FINDINGS: Findings indicate that among the factors extracted from the questionnaires, physical-visual factors (cumulative factor load of 20.769), individual characteristics (cumulative factor load of 36.645), personal and collective memories and values (Cumulative factor load 45.760), spatial facilities (cumulative factor load 544.184) and distance from neighborhood center (cumulative factor load 58.900) have the most impacts on Kooy-e-Asatid neighborhood residents' place attachment, respectively. Furthermore, among the obtained factors, the physical-visual factor with indicators such as architectural



* This article is derived from the first author's master thesis entitled "Redesign of the Neighbourhood Center with Emphasis on the Enhancement of the Resident's Place Attachment, Case Study: Neighbourhood Center of Kooy-e Asatid; the City of Yazd", supervised by the second author and advised by the third author, at Yazd University.

** Corresponding Author:
 Email: montazer@yazd.ac.ir
 Phone: +98(913)1536956

Extended ABSTRACT

features, visual signs, type of materials, etc., had the most impact on Kooy-e- Asatid neighborhood residents' place attachment. Apart from the similarities in physical-visual contributors in Kooy-e Asatid and other studied urban areas, architectural features such as designing living spaces by considering proportions and their differences from other contemporary neighborhood centers are very important features in Kooy-e-Asatid neighborhood.

CONCLUSION: After examining the findings, it can be stated that according to physical-visual factors, some features such as individual characteristics, personal and collective memories and values, spatial facilities, and distance from neighborhood center can help the creation of place attachment in contemporary urban centers. Some different suggestions can also be made to promote place attachment in contemporary urban neighborhoods centers:

1. Accurate and calculated design of space in neighborhood centers and paying attention to design features such as the proportions, balance and harmony of space with the existing texture in order to differentiate it from other neighborhood centers;
2. Designing contemporary urban context based on historical context to shape the identity of new urban neighborhoods;
3. Consideration of neighborhood values in designing the neighborhood centers in order to engage people with the place and encourage them to have a greater presence.
4. Creating a connection between different spaces and providing an atmosphere of a collective space into the neighborhood centers in order to create continuity and integrity of spaces.

HIGHLIGHTS:

- 41 variables are identified in six categories for research.
- After exploratory factor analysis test, 5 influencing factors were identified; Physical-visual, individual characteristics, personal and collective memories and values, spatial facilities and distance from the center.
- Compared to other conducted studies, in addition to similarities in physical-visual contributors, among the residents of kooy-e- Asatid neighbourhood, architectural features such as designing spaces by considering proportions and it's differences from other contemporary neighborhood centers are very important.

ACKNOWLEDGMENTS:

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-forprofit sectors.

CONFLICT OF INTEREST:

The authors declared no conflicts of interest.

COPYRIGHTS

©2021 The author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution (CC BY 4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, as long as the original authors and source are cited. No permission is required from the authors or the publishers. (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

**HOW TO CITE THIS ARTICLE**

Riahi Dehkordi, A.; Montazerolhoja, M.; Sharifnejad, M., (2021). Determining the effective factors on promoting the “place attachment” for the residents of contemporary neighborhoods centers (Case study: Kooy-e-Asatid neighborhood in Yazd city). *Journal of Iranian Architecture & Urbanism.*, 12(1): 93-110.



<https://dx.doi.org/10.30475/isau.2020.165634.1158>



https://www.isau.ir/article_130789.html



تعیین عوامل موثر بر ارتقاء "دلبستگی مکانی" ساکنین در مراکز محلات معاصر (مورد مطالعه: محله کوی اساتید شهر یزد)*

علی ریاحی دهکردی^۱، مهدی منتظرالحجه^{۲*}، مجتبی شریف نژاد^۳

۱. کارشناسی ارشد طراحی شهری، گروه شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه یزد، یزد، ایران

۲. دانشیار، گروه شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه یزد، یزد، ایران.

۳. مربی، گروه شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه یزد، یزد، ایران.

مشخصات مقاله	چکیده
تاریخ ارسال ۱۳۹۸/۰۲/۲۵ تاریخ بازنگری ۱۳۹۸/۱۰/۲۷ تاریخ پذیرش ۱۳۹۹/۰۵/۰۲ تاریخ انتشار آنلاین ۱۴۰۰/۰۳/۱۰ واژگان کلیدی دلبستگی مکانی تحلیل عاملی اکتشافی مرکز محله یزد	دلبستگی مکانی حاصل پیوند انسان‌ها با محیط اطرافشان است و با زندگی کردن افراد در محیط به وجود می‌آید. مراکز محلات شاخص‌ترین جزء محلات محسوب شده و نقش بسزایی در زنده نگه داشتن آن‌ها دارند. مرکز محله کوی اساتید شهر یزد با مسائلی از قبیل افول روابط اجتماعی و امنیت در پی کاهش حضور پذیری، از بین رفتن یکپارچگی فضایی و پایین آمدن دلبستگی مکانی ساکنین به آن روبه‌رو است. هدف این پژوهش تعیین عامل‌های مؤثر بر ارتقاء دلبستگی مکانی ساکنین و میزان شدت تأثیر هر یک از این عوامل می‌باشد. روش پژوهش از نوع روش پیمایشی و همبستگی بوده و به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها و تعیین عامل‌های تعیین‌کننده از روش تحلیل عاملی اکتشافی بهره گرفته شده است. نتایج پژوهش حاکی از آن است که از میان عامل‌های مستخرج از ۱۸۱ پرسشنامه، عوامل کالبدی-بصری (بار عاملی جمعی ۲۰/۷۶۹)، ویژگی‌های فردی (بار عاملی جمعی ۳۶/۶۴۵)، خاطرات و ارزش‌های شخصی و جمعی (بار عاملی جمعی ۴۵/۷۶۰)، تسهیلات فضایی (بار عاملی جمعی ۵۴/۱۸۴) و فاصله از مرکز محله (بار عاملی جمعی ۵۸/۹۰۰) به ترتیب دارای بیشترین شدت تأثیر بر دلبستگی مکانی ساکنین کوی اساتید هستند.
نکات شاخص ۴۱ - متغیرها در شش دسته بندی برای پژوهش مشخص شده اند. - پس از آزمون تحلیل عاملی اکتشافی ۵ عامل تأثیر گذار کالبدی-بصری، ویژگی‌های فردی، خاطرات و ارزش‌های شخصی و جمعی، تسهیلات فضایی و فاصله از مرکز مشخص شدند. - در مقایسه با دیگر پژوهش‌ها در کنار اشتراکات در عامل کالبدی-بصری، در بین ساکنین کوی اساتید ویژگی‌های معماری و توجه به تناسب و طراحی محیط و همچنین متفاوت بودن مرکز محله با دیگر مراکز محلات اهمیت بسیار بالایی دارد.	

نحوه ارجاع به مقاله

ریاحی دهکردی، علی؛ منتظرالحجه، مهدی و شریف نژاد، مجتبی. (۱۴۰۰). تعیین عوامل موثر بر ارتقاء "دلبستگی مکانی" ساکنین در مراکز محلات معاصر (مورد مطالعه: محله کوی اساتید شهر یزد)، نشریه علمی معماری و شهرسازی ایران، ۱۲(۱)، ۹۳-۱۱۰.

* این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد نویسنده نخست با عنوان «بازطراحی مرکز محله با تاکید بر ارتقاء دلبستگی مکانی ساکنین (نمونه مورد مطالعه: مرکز محله کوی اساتید شهر یزد)» می‌باشد که به راهنمایی نویسنده دوم و مشاوره نویسنده سوم در دانشگاه یزد انجام گرفته است.

* نویسنده مسئول

تلفن: ۰۰۹۸۹۱۳۱۵۳۶۹۵۶

پست الکترونیک: montazer@yazd.ac.ir

مقدمه

محله بخشی از تقسیم‌بندی کالبدی- فرهنگی شهر، با علاقه‌ها، احساسات، تعلق جمعی، روابط همسایگی و الگوی مشترک زندگی است (Pourjafar, 2003: 168). هر کدام از محله‌ها دارای مرکزی هستند که شالوده وجودی محله را بنیان‌گذاری کرده است و مردم در آن‌ها به معاشرت و زندگی می‌پردازند (shieh, 2014: 159). این مراکز به‌عنوان فضای جمعی و نقاط کانونی، نقش اساسی در توسعه روابط اجتماعی مردم در مقیاس محله ایفا می‌کنند (Soozanchi & Tariveh, 2011: 112). برخلاف محلات در شهرهای سنتی، امروزه شاهد افزایش روزافزون واگرایی و احساس بیگانگی شهروندان نسبت به محله زندگی‌شان و نسبت به یکدیگر هستیم. همچنین افول شکلی از همبستگی بر مبنای سکونت که به دلیل عدم باززنده سازی کالبد و فعالیت از رونق افتاده است، هستیم (Latifi & Safari Chabak, 2013: 4). در اغلب کشورهای در حال توسعه، توسعه شهرنشینی سریع باعث کاهش فضاهای باز شهری شده است. فرصت‌هایی که از طریق این فضاها فراهم می‌شود، اهمیت و نیاز به وجود آن‌ها را به شکلی شفاف نشان می‌دهد. احساس بیگانگی از محیط که توسط مدرنیته معرفی شده است، باعث شد تا «دلبستگی مکانی» به‌عنوان یک مفهوم مهم ایجاد گردد (Özkan & Yilmaz, 2019: 1). دلبستگی مکانی از طریق «پیوندی عاطفی که هر فرد به دلیل تعامل با یک محیط کالبدی معنادار برقرار می‌کند»، شکل می‌گیرد (Hosany et al., 2020). ایده دلبستگی مکانی در سال‌های اخیر با اقبال گسترده صاحب‌نظران در حوزه‌های مختلف مطالعاتی مواجه شده است. بخشی از این توجه روزافزون ناشی از سست شدن روابط مردم و مکان‌ها به دلیل گسترش پدیده جهانی شدن، افزایش امکان جابه‌جایی و مشکلات روزافزون زیست‌محیطی است، که موجودیت مکان‌های شاخص و مهم برای مردم و ارتباط میان آن‌ها را تهدید نموده و می‌کنند (Scannell & Gifford, 2010: 1). مفهوم دلبستگی مکانی در حوزه‌های مختلفی چون جغرافیا، روانشناسی محیط‌زیست، اوقات فراغت و گردشگری کاربرد دارد (Han et al., 2019: 109)، اما به‌طور کلی تحقیقات اولیه بر روی دلبستگی مکانی تأکید بر روی بحث رفتار- محیط داشته است (Kyle et al., 2003: 34). به‌عنوان مثال در مطالعات حوزه اوقات فراغت و گردشگری، این واژه با چهار بعد هویت مکان، وابستگی به مکان، دلبستگی عاطفی و پیوند اجتماعی مفهوم‌سازی شده است (Patwardhan, 2020: 2). لذا در پژوهش حاضر تلاش گردیده است تا این موضوع در حوزه‌ای میان‌رشته‌ای به نام طراحی شهری و در مواجهه با مراکز محلات شهری که بستر اصلی زندگی و سکونت شهروندان هست، دنبال شود.

امروزه در مراکز محله‌های معاصر، عدم توجه به ویژگی‌های هویت‌بخش منجر به کاهش هماهنگی بین محیط و ساکنین، بهره‌برداری پایین از محیط، عدم رضایت و در نتیجه کاهش حس تعلق شده است (Montazerolhodjah, 2017: 44). محله کوی اساتید شهر یزد در سال ۱۳۷۳ و در اراضی آماده‌سازی شده مجاور دانشگاه یزد واقع در شهرک دانشگاه احداث گردید. پس از گذشت بیش از دو دهه سکونت ساکنین در این محله، به دلیل شکل نگرستن پیوند صحیح میان ساکنین و مکان (مرکز محله)، شاهد بروز مسائلی همچون کاهش سطح روابط و تعاملات اجتماعی و در نتیجه احساس بیگانگی با محیط، حضور کم ساکنین در فضاهای همگانی، شکل نگرستن خاطرات جمعی و در نتیجه عدم احساس تعلق و وابستگی ساکنین به این محله شده است. پیامدهای ناشی از این مسائل سبب افول حس دلبستگی به این محله و مرکز محله آن گردیده است. از این روی می‌توان عدم انسجام در ساختار کالبدی- فضایی محله، شکل‌گیری اراضی رها شده، عدم تزریق کارکردهای مناسب به اراضی بایر و کاهش استقبال از فعالیت‌های خرد تجاری، مراکز مذهبی و فرهنگی مستقر در مرکز این محله را پیامد چنین اتفاقی دانست. از این رو، هدف این پژوهش تعیین عامل‌های مؤثر بر ارتقاء دلبستگی مکانی ساکنین و میزان شدت تأثیر هر یک از عوامل در مراکز محلات معاصر (مرکز محله کوی اساتید یزد) برای بالا بردن کیفیت زندگی ساکنین هست. در این راستا سؤالات پژوهش عبارتند از:

عوامل تأثیرگذار بر ارتقاء دلبستگی مکان ساکنین مراکز محلات شهری معاصر کدام‌اند؟

شدت تأثیر و اولویت هریک از این عوامل در مرکز محله کوی اساتید به چه میزان است؟

پیشینه پژوهش

عشق به مکان، بخش مهمی از تاریخ و فرهنگ بشری است؛ همان‌طور که در منابع بسیاری، از آن با عنوان صمیمیت و سرسپردگی محلی نام برده شده است. با این حال، رفتارشناسان تنها در اواسط دهه‌های قرن نوزدهم میلادی به‌طور سیستماتیک مطالعه پیوندهای مردم - مکان را شروع کردند (Scannell & Gifford, 2014: 24). مفهوم دلبستگی مکانی از تئوری‌های اجتماعی و فرهنگی، روان‌شناختی و محیطی آغاز شده و در طیف گسترده‌ای از رشته‌های علوم اجتماعی دنبال شد (Hassan & Parry, 2019: 115). نظریه دلبستگی اولین بار به‌وسیله بالبی مطرح شد. این نظریه بر تکامل نظام دلبستگی و تجلی آن در روابط بین کودک و موضوع دلبستگی اولیه متمرکز شده است، به اعتقاد بالبی دلبستگی بر تحول اجتماعی و عملکرد روان‌شناختی در طول عمر تأثیر می‌گذارد (Sepah Mansour & Shahabi Zadeh, 2008: 254). با



با بررسی تعاریف و استخراج اشتراکات و افتراقات آن‌ها، می‌توان دریافت، دلبستگی مکانی رابطه تأثیرگذار بین مردم با مکان (محیط زیست اطرافشان) است، که آن‌ها را به واسطه علاقه ایجاد شده قادر به بهبود مکان‌ها می‌سازد. در پی بهبود مکان‌ها، کیفیت زندگی بالاتر رفته و رضایت و رفاه حاصل می‌شود. دلبستگی عاطفی به یک مکان می‌تواند در نتیجه زندگی کردن و پیدا کردن خود که با تجربه کردن به دست می‌آید، شکل بگیرد. این رابطه شکل گرفته بین انسان و محیط که در قالب دلبستگی مکانی با مؤلفه‌های اجتماعی، کارکردی، احساسی و کالبدی تجلی می‌یابد و با خود هویت

توجه به اینکه تقریباً ۵۰ سال است که از زمان مطالعه روابط مردم و مکان می‌گذرد، این موضوع همچنان در اولویت‌های علمی قرار دارد. جایی که مردم متوجه شدند که پس از جابجایی از محیطی که با آن عجین شده‌اند، واکنش‌های عاطفی - رفتاری و افسردگی را تجربه کرده‌اند؛ از آن به بعد اهمیت روابط مردم و مکان به عنوان یک زمینه تحقیقاتی در ارتباط با مردم، مکان‌ها و مسائل مربوط به مکان در نظر گرفته شد (He, 2013: 2). در جدول (۱) سیر نظری تعاریف و مفاهیم مرتبط با دلبستگی مکانی از دیدگاه نظریه پردازان ارائه شده است.

Table 1. Theoretical course of place attachment from different theorists' perspectives

	Year	Author	Definition of place attachment
1	1962	Heidegger	The relationship between human and environment is one that grows with his efforts to acquire an identity, which in turn leads to emotional attachment to a place.
2	1974	Tuan	Influential relationship between people and place.
3	1981	White	Evaluating users in recreating the environment, which includes two dimensions: functional meaning (related to the activity of special needs) and emotional-symbolic meanings.
4	1983	Shumaker & Taylor	A positive effect between people and their environment.
5	1984	Schulz	It refers to the physical, emotional and social dimensions of the environment.
6	1992	Hummon	Emotional conflict with place
7	1992	Low	Individual cognition or emotional connection to a particular environment or territory.
8	1992	Altman & Low	An interaction of influences and feelings, knowledge and beliefs, and behaviors and actions in referring to a place.
9	1992	Riley	An effective relationship between people and the environment beyond cognition, preferences and judgment
10	1992	Williams et al.	Refers to a personal connection that one feels with a particular place. Like the concept of experience, the place of attachment emphasizes emotional interactions.
11	1992	Lalli	Place attachment is part of the identity of a place.
12	1992	Brown & Perkin	Place attachment involves a dynamic but lasting bond between people and a valuable community such as the home environment.
13	1995	Harris et al.	It is the original and complete feeling of well-being and happiness.
14	1996	Twigger – Ross & Uzzell	Effective relationship between people and specific places
15	1997	Klatenborn	The relationship between collective influence on the physical environment
16	1998	Peet	It happens when people find themselves in a place, live and experience it, and then find meaning and understanding through interpretation.
17	2000	Moor	Place attachment focuses on evaluating places
18	2001	Jorgensen & Stedman	A constructive approach, which provides insight into the way people see the physical environment.
19	2009	Trentelman	Place attachment is used to examine relationships between individuals and both natural and man-made environments.
20	2010	Rollero & Piccoli	Considers interactions and emotions, knowledge and beliefs and behaviors in reference to a place.
21	2013	Seamon	Place attachment is rarely fixed. You need to pay attention to how places and emotions change over time.
22	2018	Ujang and Zakariya	Place attachment is essential in maintaining the attractiveness and meaning of places.
23	2018	Lestari & Sumabrata	An emotional connection that is not only focused on the physical conditions of the place but is covered by the physical conditions of the environment, people and their lives in the places.
24	2018	Silva et al.	Place attachment refers to a sense of place and connection with it and includes functional, symbolic and emotional dimensions.

مبانی نظری پژوهش

مرکز محله

محله را می‌توان یک منطقه کوچک از یک شهر یا جایی که مردم آنجا زندگی می‌کنند (Mayor, 2009: 674)، مجموعه نقطه‌هایی که در طول معینی از نقطه معلومی قرار دارند، همسایگی و مجاورت معنا نمود (Aryanpur Kashani, 2000: 607). به‌طور کلی می‌توان دو مشخصه محدوده معین همراه با «مرکز» و «مرکز» را به‌عنوان دو ویژگی فضایی در محله عنوان کرد.

محدوده معین همراه با مرکز: مرزها می‌تواند صریح یا ضمنی باشند. کانال‌ها و مسیرهای آب، خیابان‌های عریض با ترافیک بالا، مرز صریح برای محله محسوب می‌شوند. مرکز می‌تواند از سوی نهادهای مدیریتی و اداری اعمال شود؛ یا به لحاظ عملکردی، به محدوده‌ای که مرکز محله خدمات‌رسانی می‌کند اطلاق شود؛ یا به لحاظ اجتماعی بر اساس ادراک ساکنان از محل زندگی خویش صورت گیرد (Abdullah Zadeh, et al., 2010: 99).

را به همراه می‌آورد. پس از مرور ادبیات پژوهش، در ادامه در جدول (۲) و (۳) پژوهش‌های صورت گرفته در این حوزه بررسی شده است.

از بررسی پژوهش‌های صورت گرفته، می‌توان دریافت بیشتر آن‌ها به زیرمعیارها و شاخص‌های مؤثر بر دلبستگی مکان پرداخته‌اند، در صورتی که ابتدا باید عامل‌های اصلی شناسایی شده و سپس زیرمعیارها و شاخص‌ها تدوین گردند. همچنین تعداد شاخص‌های مورد مطالعه در پژوهش‌های پیشین بندرت به ۱۵ شاخص رسیده است، در حالی که در این پژوهش ۴۱ شاخص مورد ارزیابی قرار گرفته است. بعلاوه به لحاظ روش‌شناسی، در بین پژوهش‌های بررسی شده، کمتر پژوهشی از روش تحلیل عاملی اکتشافی استفاده نموده است و از آن‌جا که اهداف اغلب این پژوهش‌ها تعیین و کشف عوامل مؤثر بر دلبستگی مکان است، تحلیل عاملی اکتشافی مناسب‌ترین روش جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها و کشف عوامل است. لذا تعیین عوامل، افزایش تعداد شاخص‌های ارزیابی و نیز استفاده از روش تحلیل عاملی اکتشافی از مهم‌ترین نوآوری‌های مطالعه پیش رو به حساب می‌آیند.

Table 2. Research background in internal resources

	Year	Author	Topic	Findings
1	2012	Amir Kafi & Fathi	Affecting factors on neighborhood attachment.	Local social connections, access to facilities, a sense of security and social order.
2	2012	Sadeghi et al.	The relationship between physical design in residential complexes and the sense of place attachment.	Welfare facilities and facilities, organization, quality of interior spaces, social interactions, type of access and view
3	2015	Sajadzadeh et al.	Place attachment and perception of environmental quality in a traditional neighborhood.	This study states that the factor that causes a sense of satisfaction in the neighborhood is first the existence of place attachment and then environmental quality.
4	2016	Zamani & Honarvar	Affecting factors on place attachment in urban neighborhoods.	Duration of residence, social ties, memory, physical-spatial, functional-behavioral and experimental-aesthetic, experimental-perceptual and environmental parameters.
5	2016	Naghdi, et al.	The role of social capital on place attachment in traditional neighborhoods.	Social values, memories and events, duration of acquaintance with a place, rate of presence and use of the place and memorable place.
6	2017	Rahimi, et al	Components of place attachment in neighborhood and city scale.	Individual emotion, age, gender, marital status and level of education.
7	2016	Pirbabaei, et al.	Investigating the effect of individual factors on place attachment.	Age, gender, marital status, occupation, housing status, length of stay, method of movement and walking rate.
8	2017	Rahimi et al	The effect of palce scale on palce attachment	Existence of nodes (city scale), signs (neighborhood scale), participation and social relations of residents.
9	2017	Masoumi & Mir Khatib	Investigating the effect of designing open spaces of residential complexes in creating a sense of place attachment.	Open soaces, green spaces, sidewalks, city furniture, walkways and seating areas.
10	2018	Karimi Moshaver & Nikokhoi	The role of physical and social elements on palce attachment.	Exterior access, building aesthetics, building density and green space, building volume and green space.



Table 3. Research background in foreign sources

Year	Author	Definition of place attachment
1 2003	Brown et al.	Place attachment in recreated neighborhoods Promoting social relations, attracting residents and increasing citizen participation.
2 2006	Manzo & Perkins	The importance of place attachment in community participation and planning Individual feelings and experiences Emotional communication to place.
3 2010	Scannell & Gifford	Definition of attachment and its framework Person dimension (individual meanings), spiritual dimension (effective cognitive and behavioral elements), dimensions (spatial levels, salient features of social or physical elements).
4 2015	Clark et al.	The effect of place attachment on sustainability in the neighborhood Interaction with neighbors, local communication, use of neighborhood facilities, neighborhood satisfaction
5 2017	Scannell and Gifford	The effect of place attachment on psychological satisfaction Place attachment increases the level of self-esteem, meaning and belonging of users. In addition, visualizing places on a particular geographic scale will help improve meaning and belonging.
6 2018	lu et al.	Place attachment in neighborhoods Get to know your neighbors, get involved in public neighborhood events, have a good idea of the neighborhood and provide private services in the neighborhood.
7 2019	Fornara et al.	Place attachment in residential areas Spatial self-efficacy, spatial anxiety, services and facilities, cohesiveness of residential spaces and environmental satisfaction

مرکز: یکی دیگر از ویژگی‌های فضایی محله در کنار حد و مرز، «مرکز» است. مرکز به مفهوم «گرد یکدیگر آمدن» تجسم می‌بخشد. هر اجتماع فرهیخته‌ای نیاز به مرکزی برای زندگی عمومی خود دارد؛ مکانی که انسان بتواند برای دیدن مردم و دیده شدن توسط آن‌ها به آنجا برود. (Pakzad, 2005: 39). مرکزی که کاربری‌های تجاری، شهری، فرهنگی و تفریحی را گرد هم آورد. مرکز در محله در بیشتر اوقات فضایی عمومی، میدان، فضای سبز و یا یک تقاطع مهم خیابانی است (Arendt, 2008: 79).

اصولاً مرکز محله در مرکز هندسی محله استقرار می‌یابد و تلاش بر تقویت محله و مرزهای آن دارد. در مرکز محله معمولاً گروه کوچکی از کاربری‌ها همچون مواد غذایی، مسجد، مدرسه و بوستان محله دیده می‌شود. در اغلب شهرهای تاریخی ایران، سازمان فضایی شهرها بر پیوند میان مرکز شهر و مراکز محلات از طریق گذرهای اصلی و میدان‌ها استوار بوده است (Tavasoli, 1997: 8).

در شهر سنتی، محله از لحاظ ابعاد اجتماعی، اقتصادی و کالبدی دارای استقلال نسبی بود، نهادها و تجهیزات خدماتی و اجتماعی از نظر کالبدی در مرکز محله قرار می‌گرفتند، که در محل تقاطع راه‌های اصلی محله شکل می‌گرفت. این مراکز از نظر کالبدی یا به‌صورت یک راسته یا به‌صورت میدانچه‌هایی که اغلب در محل تقاطع چند راه اصلی محله قرار داشتند، قرار داشت. همچنین مرکز در محله به‌عنوان فضایی برای تجمع و

گذران اوقات فراغت محله به شمار می‌رفت. تنوع فعالیت‌ها و همچنین نحوه استفاده منعطف از بناها در مرکز محله از ویژگی‌های قابل تأمل است (Gharavi Khansari, 2008: 67). مراکز محلات معاصر در اثر تغییر سبک زندگی و افزایش روزافزون عرضه انواع کالاها، از عوامل اقتصادی متأثر شده و انسان در برخورد با این فضاهای پویا نیاز به حرکت و جابجایی دارد. میدان و یا میدانچه و دیگر فضاهای تعاملات که در قسمت‌های سنتی شهر شکل می‌گرفته‌اند و اغلب فرصت توقف و تعاملات و حتی گذران اوقات فراغت اهل شهر را فراهم می‌آورد، امروزه چنین کارکردی ندارند، چرا که در طرح‌های جدید شهری میدان‌ها اغلب در محل تقاطع خیابان‌های اصلی پیش‌بینی شده‌اند که در این خیابان‌ها اتومبیل‌ها در حرکت‌اند و اساساً شهرها به‌جای انسان‌ها برای اتومبیل‌ها طراحی می‌شوند (Nejad Ebrahimi & Farshchian, 2014: 4). حال آنکه مراکز محله علاوه بر تأکید بر عدالت در دستیابی به خدمات، سبب ایجاد حس تعلق به مکان و پایداری اجتماعی می‌شوند. با حضور مردم در مرکز محله، چارچوب‌های اخلاقی خاص هر محله شکل می‌گیرد و بر حس جمع‌گرایی تأکید می‌گردد (Latifi & Safari Chabak, 2013: 5).

دلبستگی مکانی

در دو دهه گذشته، نظریه دلبستگی به یکی از مهم‌ترین چارچوب‌های مفهومی برای درک فرآیند قاعده دوست داشتن تبدیل شده است (Mikulincer et al., 2003: 53). دلبستگی عاطفه، علاقه و تأثیری



مثل خانه، محله، شهر و یا حتی سطوح وسیع تر در نظر گرفته شود (Fornara et al., 2019). دلبستگی مکانی به یک پیوند مثبت عاطفی یا جمعی بین افراد و محیط سکونتی آن‌ها بر می‌گردد (Bailey et al., 2012: 2). با توجه به مقیاس، مکان‌ها (محیط سکونتی) می‌توانند بسیار بزرگ (زمین، جهان و یا ملت)، متوسط (شهرها، جوامع و محله‌ها)، کوچک‌تر (خانه‌ها، اتاق‌ها) و یا بسیار کوچک (اشیاء از انواع مختلف) باشند (Altman & Low, 1992: 5). لذا می‌توان گفت که دلبستگی به محله بخشی اصلی از مفهوم دلبستگی مکانی است.

مفهوم دلبستگی مکانی، بیشتر در محله‌های شهری مورد استفاده قرار می‌گیرد (Xing, 2011: 5). دلبستگی به محله، نوعی از دلبستگی است که نشان‌دهنده روابط مثبت ساکنین با محله است. اهمیت دلبستگی به محله در توسعه ثبات محله برای بهبود آن است (Lu et al., 2018: 145). پژوهش روی دلبستگی مکانی وقتی عملی می‌شود که همه جنبه‌های ارتباط اساسی و تأثیر گذار بین مردم و محل اقامتشان دیده شود (Bonaiuto et al. 2003: 42).

مدل نظری پژوهش

مدل نظری پژوهش برگرفته از پیشینه و ادبیات پژوهش است؛ با بررسی مطالعات گوناگون و تعاریف گسترده مشخص گردید برای شکل‌گیری دلبستگی مکانی حضور انسان و مکان برای ایجاد پیوند میان آن‌ها به‌عنوان پیش‌شرط اصلی می‌باشد. برای شکل‌گیری این پیوند ابعاد اجتماعی، معنایی، کالبدی و کارکردی دخیل هستند. هریک از این ابعاد شاخص‌هایی را در مقیاس محلات در بر می‌گیرند.

مدل نظری پژوهش طبق تصویر (۱) ارائه گردیده است.

است که شخص را به شخص یا چیز دیگری متصل می‌کند (Bernard, 2003: 53). روانشناسان محیط‌زیست معتقدند که مکان‌ها برای افراد یک شکل مهم از دلبستگی هستند، اگرچه همه دلبستگی مردم به مکان‌ها قابل مقایسه نیست، اما مکان‌ها در مقیاس، ظاهر، خودمانی بودن، ویژگی‌های فیزیکی و اجتماعی، عناصر زمانی و فعالیت‌های کاربران متفاوت هستند (Scannell & Gifford, 2014: 27). به طور کلی دلبستگی به یک موضوع مثل شی، مکان یا فرد، مبتنی بر تجارب قبلی زندگی، ساختارهای رفتاری، شناختی، حسی و اجتماعی فرد هست و عموماً مفهوم تجربه، در دلبستگی مکانی بر تعاملات احساسی تأکید دارد (Suntikul & Jachna, 2016: 278). بسیاری از پژوهشگران حوزه دلبستگی مکانی معتقدند که مفهوم دلبستگی مکانی ناشی از نظریه دلبستگی می‌باشد (Plunket et al., 2019: 37)، که در ادبیات روانشناسی به طور گسترده مورد تحقیق قرار گرفته است (Line & Hanks, 2019: 3). تئوری دلبستگی در طول سی سال گذشته برای شامل شدن دیگر روابط اجتماعی بین بزرگسالان و دیگر محیط‌های اجتماعی از جمله محلات، گسترش یافته است (Ramkissoon et al., 2012: 3).

دلبستگی مکانی، فضاهای کالبدی را به‌عنوان فضاهای معنادار در تجربه انسانی تأیید می‌کند و این فضاها را به‌عنوان "مکان‌هایی" می‌بیند که می‌توانند پیوندهای عاطفی ایجاد کنند (Alonso-Vazquez et al., 2018: 2). با نگاهی عمیق و ریشه‌ای تر بر دلبستگی مکانی می‌توان گفت، این مفهوم فراتر از روابطی با ویژگی‌های زیست‌شناختی، توپوگرافی و یا سایر ویژگی‌های کالبدی مکان است (Armstrong & Stedman, 2019). در میان مکان‌هایی که مردم با آنها پیوند دارند، یکی از برجسته‌ترین آن‌ها در زندگی فرد، مکان اقامت و زندگی آن‌هاست، که می‌تواند در سطوح مختلف

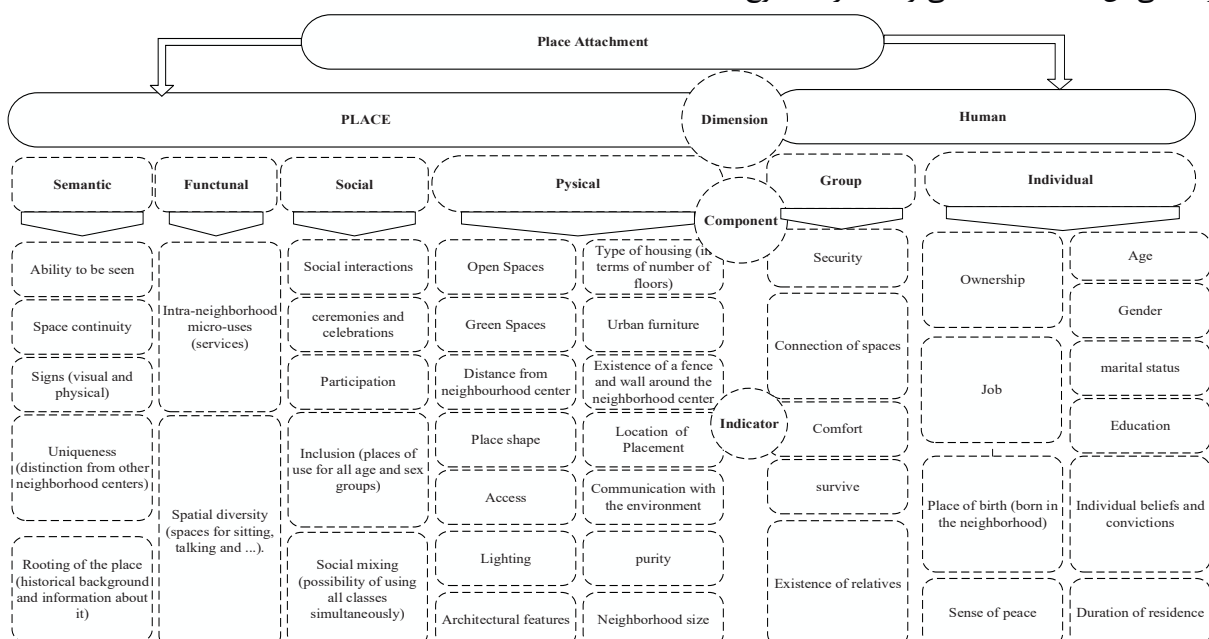


Fig. 1. Attachment model to Kooy-e-Asatids' neighbourhood center from residents' perspectives



روش پژوهش

این پژوهش از حیث هدف کاربردی و از لحاظ ماهیت با ماهیت چگونگی است و پژوهشی کمی محسوب می‌گردد. روش پژوهش استفاده شده، روش همبستگی بوده و به دنبال بررسی و تبیین رابطه عوامل مؤثر بر روی ارتقاء دلبستگی مکانی ساکنین مرکز محله کوی اساتید شهر یزد است. جهت جمع‌آوری اطلاعات از اسناد و منابع کتابخانه‌ای، پرسشنامه، مصاحبه و مشاهدات میدانی و نیز به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل عاملی اکتشافی با استفاده از نرم‌افزار SPSS 24 بهره گرفته شده است. پس از بررسی پیشینه و اطلاعات جمع‌آوری شده، شاخص‌های تأثیرگذار استخراج شد و سپس پرسشنامه به‌منظور برداشت داده‌های مورد نیاز پژوهش طراحی گردید. روایی ظاهری پرسشنامه توسط اعضای هیأت علمی دانشگاه یزد و پایایی آن با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ تأیید گردید. به‌منظور سنجش متغیرها در پرسشنامه از طیف سنجش ۵ مرحله‌ای لیکرت استفاده شد. حجم جامعه آماری شامل کلیه استفاده‌کنندگان از محدوده و حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران در سطح اطمینان ۹۵٪ و با لحاظ $p=q=0/5$ و با لحاظ خطای $d=0/1$ محاسبه شده است و از شیوه نمونه‌گیری در دسترس جهت نمونه‌گیری استفاده شده است. همچنین از آزمون کولموگراف-اسمیرنوف به‌منظور تعیین وضعیت نرمال بودن توزیع فراوانی داده‌ها استفاده شده است.

معرفی محدوده مورد مطالعه

کوی اساتید شهر یزد در سال ۱۳۷۸ در قسمت جنوبی شهر نسبت به مرکز شهر با ۵۷۰ واحد مسکونی ویلایی، در پی توسعه شهرنشینی و افزایش جمعیت تأسیس گردید (Shamaei, 2001: 197). محله کوی اساتید در منطقه سه شهر یزد، در شهرک دانشگاه و در مجاورت منطقه مسکونی صفائیه و دانشگاه یزد قرار گرفته است. موقعیت قرارگیری کوی اساتید در شهر یزد و همچنین موقعیت مرکز محله این محله در تصویر (۲) نشان داده شده است. بر اساس طرح آماده‌سازی اجرا شده برای محله کوی اساتید، مرکز این محله در قلب آن و در موقعیت مرکز هندسی آن واقع شده است. اما به دلیل عدم اجرای کامل این طرح به‌ویژه در بخش مرکز محله و واحد همسایگی، این مرکز محله با مسائل زیادی نظیر، کاهش حضورپذیری، عدم امکان استفاده در شب، نبود امکانات برای رفع نیازهای اولیه، فراهم نبودن بستر بروز فعالیت‌های اختیاری و جمعی درگیر می‌باشد. در تصویر ۳، مرکز محله مورد مطالعه در این پژوهش نمایش داده شده است.

بحث و یافته‌ها

بر اساس حجم جامعه آماری ۱۱۸۲ نفر (۳۴۲ خانوار) محدوده مورد مطالعه و بر اساس فرمول کوکران، حجم جامعه نمونه ۱۸۱ به‌دست آمد و بر همین اساس پرسشنامه در سطح محله توزیع گردید. به‌منظور بررسی پایایی پرسشنامه از آزمون «آلفای

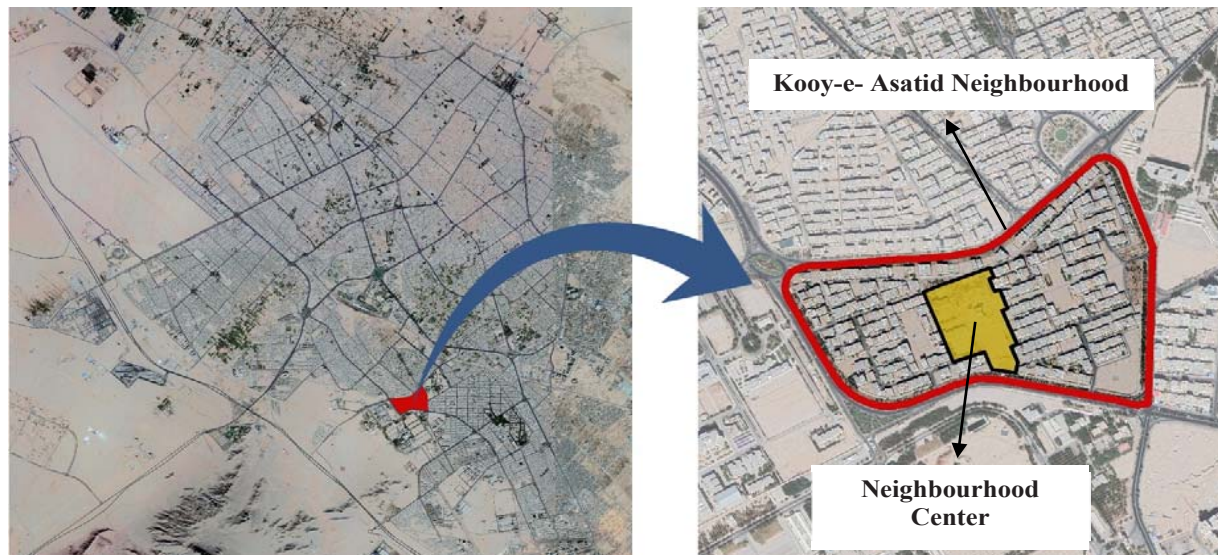


Fig. 2. Location of Kooy-e- Asatid Neighbourhood in Yazd and it's neighborhood center



Fig. 3. Kooy-e- Asatids' Neighbourhood Center

برابر با ۰/۷۴۱ حاصل شد و این میزان از ۰/۷ بیشتر است، همبستگی موجود بین داده‌ها برای تحلیل عاملی مناسب است و سطح معنی‌داری (sig) در آزمون «کرویت بارتلت» برابر با ۰/۰۰۰ می‌باشد و چون این میزان کمتر از ۰/۰۵ است، توانایی عاملی بودن داده‌ها تأیید می‌شود. در جدول (۶) مقداری KMO مشخص شده است.

Table 6. Bartlett test and KMO numerical value

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0/741
Bartlett spherical test	Approx. Chi-Square	3269/527
	Df	946
	Sig.	0/000

اولویت‌بندی شاخص‌ها

پس از مشخص شدن همبستگی موجود بین داده‌ها برای تحلیل عاملی و توانایی عاملی بودن شاخص‌ها، برای تعیین تعداد عامل‌هایی که باید برای مجموعه داده‌ها استخراج شوند، از معیارهای متفاوتی استفاده می‌شود، که در این پژوهش از معیار «کاسیر» استفاده شده است. بر اساس این معیار، تعداد عامل‌های دارای مقادیر ویژه یک یا بیشتر، به‌عنوان منبع ممکن تغییرات در داده‌ها پذیرفته می‌شوند. جدول زیر نشان می‌دهد که مقادیر ویژه ۹ عامل بیشتر از ۱ بوده و این عوامل تجمعا ۷۴/۰۱۵ درصد از تغییرات داده‌ها را به خود اختصاص می‌دهند. در جدول (۷) اولویت‌بندی شاخص‌ها مشخص شده است.

تعیین تعداد عوامل

پس از مشخص شدن مقادیر ویژه و تعیین عامل‌های اولیه، برای تعیین قطعی تعداد عوامل، نمودار دامنه کوه نیز ترسیم گردید. در این نمودار مقدار ویژه در محور Y و تعداد عوامل در محور X نمایش داده شده‌اند. در قسمت دامنه کوه یک نقطه شکست در نقطه ۶ ملاحظه می‌شود. بنابراین مطابق با چارچوب انتخابی در این روش، تعداد عوامل انتخابی ۵=۶-۱ می‌باشد. لذا بر اساس تصویر (۴) و جدول شماره ۸، تعداد ۵ عامل به عنوان عوامل قطعی انتخاب گردیدند.

ماتریس دوران یافته عوامل

چرخش یا دوران عوامل به منظور تفسیر و نامگذاری (برچسب گذاری) عوامل استخراج شده صورت می‌گیرد. ماتریس دوران یافته سهم شاخص‌ها را در عامل‌ها بعد از چرخش نشان می‌دهد، که در آن صرفاً بار عاملی بالای ۰/۳ نمایش داده شده است. هر شاخص در عاملی قرار می‌گیرد که با آن عامل همبستگی بالای معنی‌داری داشته باشد. در ماتریس دوران یافته عوامل، هر شاخصی در هر ستون که مقدار مطلق بار عاملی آن از ۵ و بیشتر بوده، انتخاب گردید. در ماتریس دوران یافته عوامل (جدول ۸)، از اولین ستون شروع نموده و مقادیر

کرونباخ» استفاده گردید. طبق این آزمون، آلفای کرونباخ ۰/۹۰۸ به‌دست آمده و چون از ۰/۷ بیشتر می‌باشد، همبستگی درونی بین گویه‌ها زیاد و در نتیجه پایایی پرسشنامه مطلوب است (جدول ۴).

Table 4. Cronbach's alpha test result

Number of indicators	Cronbach's standardized	Cronbach's alpha
44	0/925	0/908

با توجه به سؤالات پرسیده شده در مورد ویژگی‌های فردی، آمار توصیفی در قالب جدول دموگرافیک جامعه نمونه به شکل جدول (۵) تنظیم گردیده است.

Table 5. Demographic information of the sample population

Variable	Percentage
Gender	Man 51/39
	Female 48/61
Age	18 and below 9/39
	18-35 34/80
	35-50 15/33
	50-65 18/79
	65 and up 3/87
Marital status	Married 64
	Single 36
Type of ownership	Personal 70/71
	Rent 29/29
Type of housing	one story 13/25
	Two story 60/77
	three story 20/99
Place of birth	In this neighborhood 14/91
	Outside this neighborhood 82/87
Education level	Diploma and lower 22/09
	Masters 49/17
	Masters 23/75
	P.H.D 3/31
Job	student 20/99
	Employee 22/09
	Free 20/99
	housewife 18/78
	Unemployed 2/20
	Other 2/89
Residence record (year)	5-1 19/8
	10-6 20/99
	15-11 28/83
	20-16 24/86

بررسی کافی بودن تعداد نمونه‌ها

از آزمون تحلیل عاملی اکتشافی برای تعیین تأثیر شاخص‌ها و دسته‌بندی آن‌ها استفاده می‌شود. قبل از آزمون تحلیل عاملی اکتشافی، در درجه اول و به منظور بررسی وضعیت نرمال بودن توزیع داده‌ها از آزمون «کولموگراف-اسمیرنف» استفاده شد و با توجه به میزان sig به‌دست آمده، نرمال بودن توزیع داده‌ها تأیید گردید. سپس از آزمون «بارتلت» برای مشخص کردن همبستگی موجود بین داده‌ها استفاده گردید؛ از آنجایی که مقدار عددی KMO



Table 7. Prioritization of indicator

Component	Total Variance Explained								
	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	13/832	31/437	31/437	13/832	31/437	31/437	9/138	20/769	20/769
2	6/196	14/083	45/520	6/196	14/083	45/520	6/986	15/876	36/645
3	2/919	6/633	52/153	2/919	6/633	52/153	4/010	9/114	45/760
4	2/275	5/171	57/324	2/275	5/171	57/324	3/707	8/424	54/184
5	2/140	4/864	62/187	2/140	4/864	62/187	2/075	4/717	58/900
6	1/612	3/663	65/850	1/612	3/663	65/850	1/942	4/413	63/313
7	1/368	3/110	68/960	1/368	3/110	68/960	1/683	3/826	67/140
8	1/194	2/714	71/675	1/194	2/714	71/675	1/576	3/582	70/722
9	1/030	2/340	74/015	1/030	2/340	74/015	1/449	3/293	74/015
10	0/949	2/157	76/171						
11	0/915	2/079	78/250						
12	0/856	1/946	80/197						
13	0/708	1/610	81/807						
14	0/646	1/469	83/276						
15	0/591	1/343	84/619						
16	0/563	1/280	85/899						
17	0/554	1/259	87/158						
18	0/497	1/130	88/287						
19	0/471	1/070	89/357						
20	0/413	0/938	90/296						
21	0/400	0/910	91/205						
22	0/373	0/847	92/052						
23	0/352	0/800	92/853						
24	0/306	0/696	93/548						
25	0/276	0/626	94/174						
26	0/268	0/609	94/783						
27	0/260	0/591	95/374						
28	0/246	0/558	95/932						
29	0/218	0/496	96/428						
30	0/207	0/471	96/898						
31	0/192	0/437	97/336						
32	0/170	0/387	97/723						
33	0/159	0/361	98/084						
34	0/125	0/284	98/368						
35	0/121	0/275	98/643						
36	0/108	0/244	98/888						
37	0/097	0/220	99/107						
38	0/091	0/208	99/315						
39	0/081	0/183	99/498						
40	0/071	0/161	99/659						
41	0/051	0/115	99/774						
42	0/046	0/105	99/879						
43	0/029	0/066	99/945						
44	0/024	0/055	100/000						

Extraction Method: Principal Component Analysis

نمودار سه بعدی پراکنش شاخص‌ها

تصویر (۵)، سه بعدی دوران یافته، پراکنش شاخص‌های مورد بررسی نسبت به عامل‌های اول تا پنجم را نشان می‌دهد.

نام‌گذاری عوامل

بعد از تعیین شاخص‌های با قدر مطلق بار عاملی ۶ و بیشتر از آن، در هر ستون (عامل) با در نظر گرفتن شاخصی که بیشترین بار عاملی را در آن ستون دارد، نامی برای عامل تعیین شد.

مربوط به شاخص‌ها در عامل‌های مختلف اعمال می‌گردند. هر شاخصی در هر ستون که بیشترین مقدار مطلق بار عاملی را به خود اختصاص داده با رنگ خاکستری در ماتریس مشخص شده و به همین ترتیب تا ستون آخر (عامل آخر)، بیشترین مقادیر مطلق برای تعیین شاخص‌های هر عامل و نام‌گذاری عامل‌ها با رنگ خاکستری تعیین شده‌اند. در این پژوهش مقادیر مطلق ۶ به بالا، برای انتخاب شاخص‌های هر عامل در نظر گرفته شده است.



می‌گیرد، که می‌توان به خاطرات جمعی، خاطرات فردی و... اشاره نمود. ستون چهارم، چهار شاخص، نظیر پیوستگی فضایی، امکان حضور شبانه‌روزی را در خود جای داده است و در ستون پنجم، یک شاخص با نام فاصله از مرکز محله موجود هست.

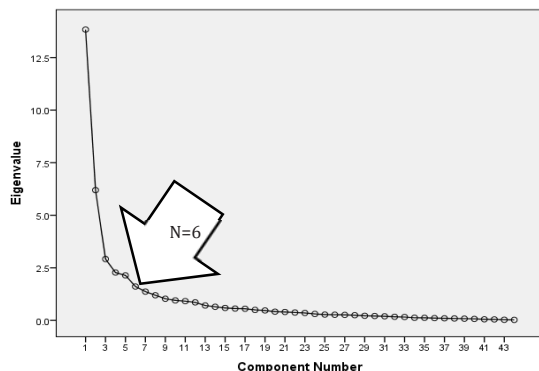


Fig. 4. Mountain slope to determine the number of factors

در جدول (۹)، شاخص‌های هر عامل به همراه بار عاملی آنها نمایش داده شده است. ستون اول، شامل یازده شاخص و دربردارنده ویژگی‌های معماری، نوع مصالح و... می‌باشد. ستون دوم، شامل ۹ شاخص سن، جنسیت و... می‌باشد. ستون سوم را چهار شاخص در بر

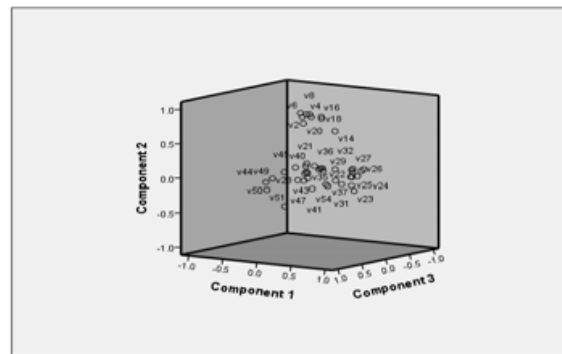


Fig. 5. Three-dimensional distribution of indicators

Table 8. The rotated matrix of factors

Component	Rotated Component Matrix ^a								
	Component								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Architectural features	0/835	0/255			0/138		-0/137		
Materials	0/803	0/221		0/178					0/101
Green space	0/800	0/117	0/138	0/210				0/168	
Visual signs	0/762	0/143	0/125		0/159	0/236	-0/152	0/105	
Open Spaces	0/750	0/219	0/190	0/144		0/195			
Uniqueness	0/748	0/225	0/113			0/205	-0/149	0/214	
Intra-neighborhood micro-uses (services)	0/736		0/328			-0/202			
Lighting	0/732			0/256		-0/198			
Various accesses	0/713	0/241	0/148	0/281				-0/137	
Purity	0/687			0/283	0/161		0/195	0/184	
Communication with Surrounding	0/616			0/134	0/478		-0/116		
Rooting of the place	0/578	-0/124	0/411					0/513	
Existence of relatives	0/555		0/134	0/115	-0/191			0/504	
Existence of fence and wall (closed)	0/546			0/232		-0/490	0/358	0/103	0/196
Simultaneous use of all ages	0/496	0/200	0/348	0/370	0/139	0/147	-0/110		-0/114
Feeling of security	0/411	0/154		0/353	-0/163	0/287	0/171	0/373	-0/269
Marital status		0/869			0/108	-0/167			
Age		0/864	0/146					-0/161	
Education	0/103	0/849		0/147				0/110	
Type of housing	0/204	0/848		0/122		0/213			
Duration of residence	0/180	0/848					-0/116		
Property status	0/168	0/843		0/217					
Gender		0/843			0/120				
Job	0/144	0/771	0/174		-0/182				
place of birth	0/321	0/693				0/245			
Collective memories	0/156		0/865	0/188					
Individual memories	0/224		0/790				-0/177	0/125	
Common values		-0/169	0/643	0/316	0/289	0/177		0/211	
Resident participation	0/484		0/643	0/101	0/128		0/150	0/130	-0/167
Local ceremonies and rituals		-0/347	0/581	0/194		0/347	0/164		0/167
Urban furnitures	0/333	0/277	0/507	0/386		0/185		-0/281	
Space continuity	0/377		0/154	0/747	0/113		0/102	-0/130	
Simultaneous use of all classes			0/241	0/737				0/369	
Spatial diversity	0/274	0/189	0/145	0/723	0/204		-0/107		
Boarding presence	0/365	0/171		0/662	-0/193	0/114	0/225		
Social interactions (communication between people)	0/201		0/305	0/550			-0/534		
Distance from neighbourhood center	0/117		0/199		0/851		0/137		
Neighborhood size	0/404	0/206			0/567	0/244	0/278	-0/102	
The shape of neighbourhood center	0/350			0/407	0/438	-0/129	0/315	0/337	0/169
Personal beliefs			0/312			0/765	0/305		
Feeling of survival	0/313		0/308	0/151	0/131	0/540	-0/145	0/409	
Income	-			0/125	0/302	0/152	0/761		
	0/154								
Feeling calm and comfortable	0/350	0/108	0/294					0/215	-0/761
Ability to be seen	0/201	0/191	0/229		0/127			0/186	0/741

Extraction Method: Principal Component Analysis

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization

Rotation converged in 20 iterations

Table 9: Naming (labeling) agents

Physical-Visual											
Indicator	Communication with Surrounding	Purity	Various accesses	Lighting	Intra-neighborhood micro-uses (services)	Uniqueness	Open Spaces	Visual sign	Green space	Materials	Architectural features
Factor load	0/616	0/687	0/713	0/732	0/736	0/748	0/750	0/762	0/800	0/803	0/835
Cumulative percentage of data changes:20/769											
Individual Characteristics											
Indicator	place of birth	Job	Gender	Property status	Duration of residence	Type of housing	Education	Age	Marital status		
Factor load	0/693	0/771	0/843	0/840	0/848	0/848	0/849	0/864	0/869		
Cumulative percentage of data changes:36/645											
Individual and collective memories and values											
Indicator	Resident participation			Common values		Individual memories			Collective memories		
Factor load	0/620			0/641		0/708			0/712		
Cumulative percentage of data changes:45/760											
Space facilities											
Indicator	Boarding presence			Spatial diversity		Simultaneous use of all classes			Space continuity		
Factor load	0/662			0/723		0/737			0/747		
Cumulative percentage of data changes:54/184											
Distance from the center of the neighborhood											
Indicator	Distance from the center of the neighborhood										
Factor load	0/851										
Cumulative percentage of data changes:58/900											

توجه می‌باشد.

عامل سوم خاطرات و ارزش‌های فردی و جمعی دربرگیرنده شاخص‌هایی نظیر خاطرات جمعی، شخصی، مشارکت ساکنین و... می‌باشد. با تأمل در مرکز محله کوی اساتید و پی بردن به نبود هیچ‌گونه تسهیلات و فضاهای خاص برای شکل‌گیری مراسم، جشن و گردهمایی‌های محلی تا حدود زیادی می‌توان به مؤثر بودن این عامل در ایجاد دل‌بستگی مکانی ساکنین پی برد.

عامل بعدی تسهیلات فضایی است که شامل شاخص‌هایی نظیر پیوستگی فضایی، امکان حضور شبانه‌روزی و... می‌باشد. این عامل نیز کاملاً با شرایط موجود مرکز محله همخوانی دارد. فضاهای از هم گسیخته، امنیت پایین و نبود فضاهای متنوع نظیر فضای بازی کودکان، را می‌توان دلیلی بر اهمیت این عامل دانست.

در آخر عامل پنجم، عامل فاصله از مرکز محله است که مشخص می‌کند هر چه منازل ساکنین به مرکز محله نزدیک‌تر باشد، دل‌بستگی آنها به محله و مرکز آن بیشتر خواهد بود. در تصویر (۶)، اولویت‌بندی عوامل و شاخص‌های آنها در محله کوی اساتید شهر یزد ملاحظه می‌شود.

با توجه به مباحث مطرح شده در حوزه دل‌بستگی مکانی و اتفاق نظر بر روی تبلور این مفهوم از پس پیوند مردم با مکان‌ها مدلی با در نظر گرفتن دو بعد انسان و مکان مطرح شد. واضح است که بعد انسان دارای دو جزء (مؤلفه) فردی و گروهی هست و مکان نیز مؤلفه‌های کالبدی، کارکردی، اجتماعی و معنایی را در بر می‌گیرد.

در مدل تحلیلی نهایی پژوهش که با استفاده از آزمون تحلیل عاملی از میان شاخص‌های موجود به دست آمده است، عامل کالبدی- بصری بیشترین تأثیر را بر شکل‌گیری دل‌بستگی مکانی ساکنین دارد. این عامل شامل شاخص‌هایی نظیر ویژگی‌های معماری، نشانه‌های بصری، نوع مصالح و نورپردازی است. با توجه به مسائل موجود در مرکز محله کوی اساتید نظیر نیمه‌کاره ماندن و اجرا نشدن طرح اولیه آن و پایین آمدن کیفیت‌های فضایی می‌توان به اهمیت عوامل کالبدی- بصری پی برد.

عامل دوم وضعیت فردی است که شامل وضعیت مالکیت، مدت سکونت، سن، جنسیت و... است و با توجه به در نظر گرفتن ساکنین به‌عنوان یک طرف پیوند مردم- مکان برای شکل‌گیری دل‌بستگی مکانی، اهمیت این عامل بیش از پیش قابل

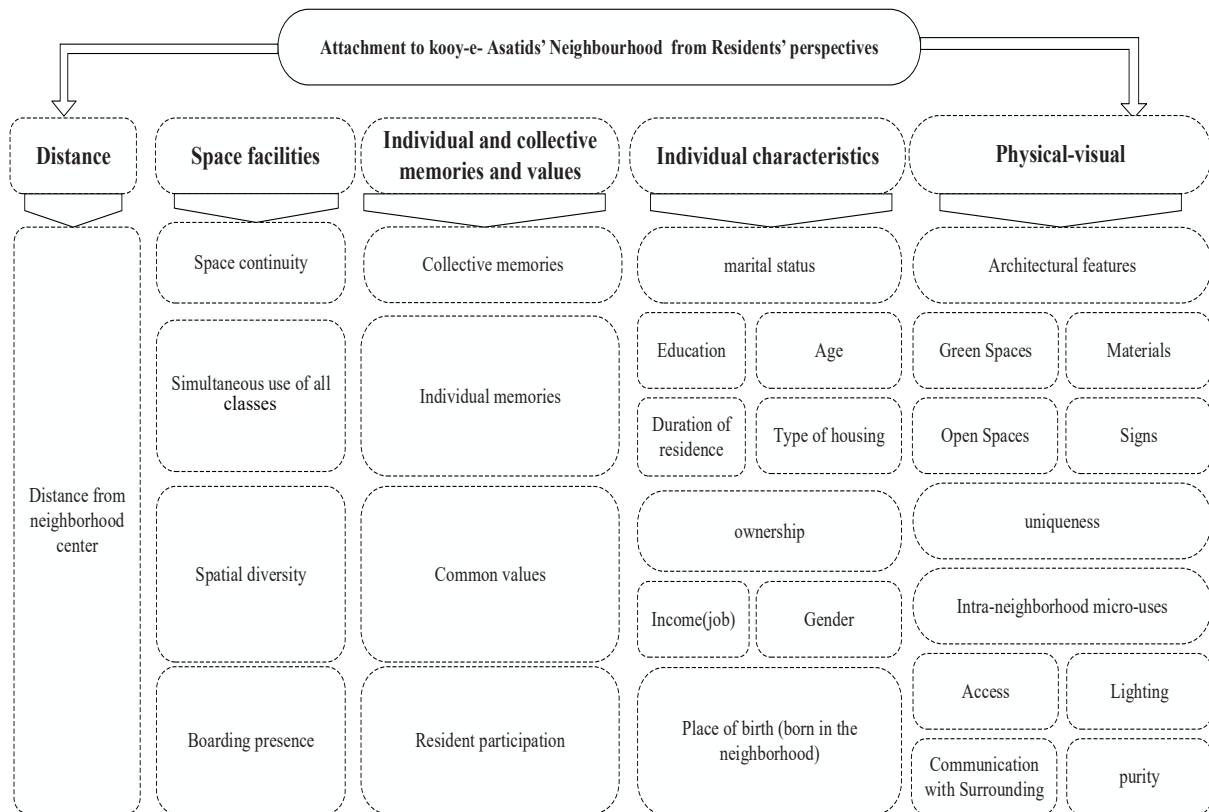


Fig. 6. Attachment model to Kooy-e-Asatids' neighbourhood center from residents' perspectives

تأکید ویژه‌ای بر نداشتن هویت تاریخی و احساس تعلق به محلات در بافت‌های شهری نوساز و معاصر دارد، محلاتی که در آن‌ها سابقه سکونت بلندمدتی وجود ندارد و دائماً افراد در حال تغییر مکان زندگی خود بدون دلبستگی و تعلق خاطر به محلات قبلی خود دارند.

همانند پژوهش‌های صورت گرفته در این زمینه توجه به شکل‌گیری خاطرات فردی و جمعی و همچنین مشارکت ساکنین در امور حائز اهمیت بوده است. در کنار این شاخص‌ها توجه به ارزش‌های مشترک ساکنین و باورهای آن‌ها نیز شاخص بسیار مهمی در زیرگروه این عامل محسوب می‌شود که در این محله بسیار پررنگ است. دلیل آن را می‌توان وجود قشر تقریباً همگون (اساتید دانشگاهی) و داشتن روحیات و ارزش‌های یکسان می‌باشد. مباحث حول فضا و ساختار آن در مرکز محله کوی اساتید به دلیلی شکل نگرفتن و تکمیل نشدن طرح اجرایی این مرکز محله بسیار چشمگیر است. جایی که هندسه فضاها از بین رفته و پیوستگی، تنوع و یکپارچگی در آن به چشم نمی‌خورد. در این حالت توجه به عامل تسهیلات فضایی با شاخص‌هایی نظیر تنوع فضاها، پیوستگی فضاها و ... شایان توجه می‌باشد.

فاصله از مرکز محله عاملی خاص می‌باشد که در بین ساکنین مراکز محلات معاصر بسیار اهمیت دارد. خانه‌ها با فاصله‌های مناسب نسبت به مرکز محله ساخته نشده و باعث می‌شود افرادی که محل سکونت آن‌ها از این مکان دورتر است، دلبستگی کمتری نسبت به دیگران به مرکز محله داشته

نتیجه‌گیری

در این پژوهش سعی گردید تا از طریق تدوین شاخص‌های مرتبط با مفهوم دلبستگی مکان از طریق ادبیات مربوطه و پژوهش‌های پیشین، عوامل مؤثر بر ارتقاء دلبستگی مکانی بر ساکنین بافت‌های شهری معاصر شهر یزد در محله کوی اساتید بررسی شود. از همین رو و بر اساس مدل استخراج شده و متشکل از دو جز اصلی انسان و محیط و با در بر گرفتن ابعاد احساسی، اجتماعی، کالبدی و کارکردی، شاخص‌های متناظر با هر کدام تدوین و در مرکز محله کوی اساتید مورد ارزیابی قرار گرفت.

در مقایسه با سایر پژوهش‌های صورت گرفته در مقیاس محلات در کنار اشتراک در اهمیت خدمات خرد درون محله‌ای، فضاها، سبز متون، نورپردازی و ... در قالب عامل کالبدی - بصری، در بین ساکنین این محله ویژگی‌های معماری و توجه به آن‌ها نظیر تناسب فضاها و طراحی آن‌ها و همچنین منحصربه‌فرد بودن مرکز محله از سایر محلات بسیار اهمیت داشت.

با توجه به وجود انسان، عواطف و احساسات آن به‌عنوان حیاتی‌ترین عامل برای پیوند با مکان‌های اطراف و شکل‌گیری دلبستگی به آن‌ها، اهمیت ویژگی‌های فردی نظیر جنسیت، سن و مدت سکونت دور از انتظار نبود، اما در بین ساکنین این محله به شکل مبرهن، متولد شدن در این محله برای شکل‌گیری دلبستگی در آن‌ها نسبت به محله خود بسیار تأثیرگذار بوده است. این عامل



تشکر و قدردانی

موردی توسط نویسندگان گزارش نشده است.

تعارض منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند که در انجام این پژوهش هیچ‌گونه تعارض منافع برای ایشان وجود نداشته است.

تأییدیه‌های اخلاقی

نویسندگان متعهد می‌شوند که کلیه اصول اخلاقی انتشار اثر علمی را براساس اصول اخلاقی COPE رعایت کرده‌اند و در صورت احراز هر یک از موارد تخطی از اصول اخلاقی، حتی پس از انتشار مقاله، حق حذف مقاله و پیگیری مورد را به مجله می‌دهند.

منابع مالی / حمایت‌ها

موردی توسط نویسندگان گزارش نشده است.

مشارکت و مسئولیت نویسندگان

نویسندگان اعلام می‌دارند به‌طور مستقیم در مراحل انجام پژوهش و نگارش مقاله مشارکت فعال داشته و به‌طور برابر مسئولیت تمام محتویات و مطالب گفته‌شده در مقاله را می‌پذیرند.

باشند و از آن کمتر استفاده کنند.

با بررسی نتایج می‌توان گفت که با توجه به عوامل کالبدی - بصری، ویژگی‌های فردی، خاطرات و ارزش‌های شخصی و جمعی، تسهیلات فضایی و فاصله از مرکز محله می‌توان به شکل‌گیری دلبستگی مکانی در مراکز محلات شهری معاصر کمک نمود. در نهایت پیشنهاداتی به‌منظور ارتقای دلبستگی به مرکز محله در محلات معاصر شهری ارائه شده است:

۱. طراحی دقیق و حساب شده فضاهای مراکز محلات و توجه به ویژگی‌هایی نظیر تناسبات فضاها، تعادل فضاها و همخوانی با بافت موجود برای ایجاد تمایز با سایر مراکز محلات؛

۲. الگوبرداری بافت معاصر شهری از بافت تاریخی برای شکل دادن به هویت محلات شهری نوساز؛

۳. توجه به ارزش‌های یکسان و معمول ساکنین محلات در طراحی فضاهای مراکز محلات به‌منظور درگیر نمودن آن‌ها با مکان و حضور بیشتر آن‌ها در مرکز محله؛

۴. ایجاد ارتباط بین فضاهای متفاوت و دمیدن روح مجموعه‌ای به مراکز محلات به‌منظور ایجاد پیوستگی و یکپارچگی فضاها.

References

1. Abdullah Zadeh Tarf, Akbar, Behzadfar, Mostafa, Naghizadeh, Mohammad. (2010). Development of the concept of neighborhood with the anatomy of the concept of community, *Journal of Sociological Studies*, No. 7, pp. 89-104.
2. Alonso-Vazquez, M., Packer, J., Fairley, S., & Hughes, K. (2019). The role of place attachment and festival attachment in influencing attendees' environmentally responsible behaviours at music festivals. *Tourism Recreation Research*, 44(1), 91-102.
3. Altman, I., & Low, S. (1992). *Place Attachment*, Plenum Press. New York.
4. Amir-Kafi, M., Fathi, S. (2012). Factors affecting attachment to the residential area: a case study: Kerman. *Journal of Iranian Social Studies*, 5(1), 5-41.
5. Arendt, Randall. (2008). Nowshahr Construction Charter, Translators, Basiri Mozhdehi, Reza, Danesh, Alireza, Tehran Urban Processing and Planning Company.
6. Armstrong, A., & Stedman, R. C. (2019). Understanding local environmental concern: the importance of place. *Rural Sociology*, 84(1), 93-122.
7. Aryanpur Kashani (2000). *English - Persian Dictionary*, Tehran, Jahan Rayaneh.
8. Bailey, N., Kearns, A., & Livingstone, M. (2012). Place attachment in deprived neighbourhoods: The impacts of population turnover and social mix. *Housing Studies*, 27(2), 208-231.
9. Bernard, J. R. L. B. (Ed.). (2003). *Macquarie ABC Dictionary: Australia's National Dictionary*. Macquarie Library.
10. Bonaiuto, M., Fornara, F., & Bonnes, M. (2003). Indexes of perceived residential environment quality and neighbourhood attachment in urban environments: a confirmation study on the city of Rome. *Landscape and Urban Planning*, 65(1-2), 41-52.
11. Brown, B. B., & Perkins, D. D. (1992). Disruptions in place attachment. In *Place attachment* (pp. 279-304). Springer, Boston, MA.
12. Brown, B., Perkins, D. D., & Brown, G. (2003). Place attachment in a revitalizing neighborhood: Individual and block levels of analysis. *Journal of environmental psychology*, 23(3), 259-271.
13. Clark, W. AV; Duque-Calvache, Ricardo y Palomares-Linares, Isabel (2015). «Place Attachment and the decision to stay in the neighbourhood». *Population Space and Place*, 23(2).
14. Fornara, F., Lai, A. E., Bonaiuto, M., & Pazzaglia, F. (2019). Residential place attachment as an adaptive strategy for coping with the reduction of spatial abilities in old age. *Frontiers in psychology*, 10.
15. Gharavi Khansari, M. (2018). From Traditional to Contemporary Neighborhood, A Study on Revitalizing Neighborhood Identity in Contem-

- porary City. *Armanshahr Architecture & Urban Development*, 10(21), 61-76.
16. Han, J. H., Kim, J. S., Lee, C. K., & Kim, N. (2019). Role of place attachment dimensions in tourists' decision-making process in Cittaslow. *Journal of destination marketing & management*, 11, 108-119.
 17. Harris, P. 2(009). Penguin Dictionary of Marketing, Penguin Books.
 18. He, L. (2013). *Assessing visitors' place attachment and associated intended behaviours related to tourism attractions* (Doctoral dissertation, Victoria University).
 19. Heidegger, M. (1962). Being and Time, trans. John Macquarrie and Edward Robinson.
 20. Hosany, S., Buzova, D., & Sanz-Blas, S. (2020). The influence of place attachment, ad-evoked positive affect, and motivation on intention to visit: Imagination proclivity as a moderator. *Journal of Travel Research*, 59(3), 477-495.
 21. Hummon, D. M. (1992). Community attachment. In *Place attachment* (pp. 253-278). Springer, Boston, MA.
 22. Jorgensen, B. S., & Stedman, R. C. (2001). Sense of place as an attitude: Lakeshore owners attitudes toward their properties. *Journal of environmental psychology*, 21(3), 233-248.
 23. Kaltenborn, B. P. (1997). Nature of place attachment: A study among recreation homeowners in Southern Norway. *Leisure Sciences*, 19(3), 175-189.
 24. Karimimoshaver, M., Nikookhooy, M. (2018). The Role of Physical Factors Affecting the Neighborhood Attachment Based on Perceived Residential Environment Quality's Indicator, Case Study: Joolan Neighborhood in Hamedan. *Armanshahr Architecture & Urban Development*, 11(23), 75-84.
 25. Kyle, G. T., Absher, J. D., & Graefe, A. R. (2003). The moderating role of place attachment on the relationship between attitudes toward fees and spending preferences. *Leisure sciences*, 25(1), 33-50.
 26. Lalli, M. (1992). Urban-related identity: Theory, measurement, and empirical findings. *Journal of environmental psychology*, 12(4), 285-303.
 27. Latifi, Gholamreza, Safari Chabak, Neda. (2013). Regeneration of neighbourhood new urbanism principles times in Islamic Iranian cities. *Motale-ate Shahri*, 2(8), 3-12.
 28. Lestari, W. M., & Sumabrata, J. (2018, March). The influencing factors on place attachment in neighborhood of Kampung Melayu. In *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science* (Vol. 126, No. 1, p. 012190). IOP Publishing.
 29. Line, N. D., & Hanks, L. (2019). Boredom-induced switching behavior in the restaurant industry: The mediating role of attachment. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 43(1), 101-119.
 30. Low, S. M. (1992). Symbolic ties that bind. In *Place attachment* (pp. 165-185). Springer, Boston, MA.
 31. Lu, T., Zhang, F., & Wu, F. (2018). Place attachment in gated neighbourhoods in China: Evidence from Wenzhou. *Geoforum*, 92, 144-151.
 32. Manzo, L. C., & Perkins, D. D. (2006). Finding common ground: The importance of place attachment to community participation and planning. *Journal of planning literature*, 20(4), 335-350.
 33. Masoomi, M., Mirkhatib, A. (2017). The Impact Of Open Spaces Designing To Create place Attachment In Residential Complexes (Case study: sheshsad dashtgah residential complexes in mashhad city), *GeoRes*, 32 (3), pp 52-73.
 34. Mayor, M. (Ed.). (2009). *Longman dictionary of contemporary English*. Pearson Education India.
 35. Mikulincer, M., Shaver, P. R., & Pereg, D. (2003). Attachment theory and affect regulation: The dynamics, development, and cognitive consequences of attachment-related strategies. *Motivation and emotion*, 27(2), 77-102.
 36. Montazerhodjah, Mahdi, Saharinfjad, Mojtaba, Dehghan, Soheila. (2017). Assessment of factors affecting the sense of place in urban neighborhood centers (Case study: Sheikhdad neighborhood centers and university town in Yazd), *Journal of Iranian Islamic City Studies*, Volume 7, No. 26, pp. 54-43.
 37. Moore, J. (2000). Placing home in context. *Journal of environmental psychology*, 20(3), 207-217.
 38. Naghdi, Assadollah, Vahdat, Salman, Sajjadzadeh, Hassan. (2016). The role of social capital in attachment to place in traditional neighborhoods (Case study: Hamadan neighborhoods), *Journal of Urban Sociological Studies*, Volume 6, Number 18, pp. 50-23.
 39. Nejad Ebrahimi, Ahad, Farshchian, Amir Hossein. (2014). From the center of the neighborhood to the plaza (combining traditional concepts of interactivity in urban spaces, a trend towards social development of the Islamic city), the first national conference on urban planning, urban management and sustainable development, pp. 17- 1.
 40. Özkan, D. G., & Yilmaz, S. (2019). The effects of physical and social attributes of place on place attachment. *Archnet-IJAR: International Journal of Architectural Research*.
 41. Pakzad, Jahanshah. (2005). *Designing Guide of Urban Spaces in Iran*, Design and Message of Sima Publishing.
 42. Parry, S., & Hassan, L. M. (2019). Understanding the relationship between smoking and place across multiple places through the lens of place attachment. *Journal of Environmental Psychology*, 62, 115-123.
 43. Patwardhan, V., Ribeiro, M. A., Payini, V., Woosnam, K. M., Mallya, J., & Gopalakrishnan, P. (2020). Visitors' Place Attachment and Destination Loyalty: Examining the Roles of Emotional Solidarity and Perceived Safety. *Journal of Travel Research*, 59(1), 3-21.



44. Peet, R. (1998). *Poststructuralism, Postmodernism and Postmodern Geographies*. Peet, R. Modern Geographical Thought. Blackwell, Oxford.
45. Pirbabaei, M., Gharehbaglou, M., Alinam, Z. (2016). *An investigation on the effects of individual factors in process-oriented study of place attachment with a cognitive psychological approach (Case Study: The Gharebaghis' neighborhood of Tabriz)*. *Honar-Ha-Ye-Ziba: Memory Va ShahrSazi*, 21(2), 55-68.
46. Plunkett, D., Fulthorp, K., & Paris, C. M. (2019). Examining the relationship between place attachment and behavioral loyalty in an urban park setting. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 25, 36-44.
47. Pourjafar, Mohammad Reza. (2004). Recognition of the Basics of Cultural Identity and Social Belonging of Imamzadeh Saleh Chizar and Qeytariyeh Tajrish Neighborhoods for Neighborhood Development in Tehran, Conference on Applied Scientific Development of Sustainable Development Perspectives in Tehran, Abstract of Articles and Lectures, pp. 169-168.
48. Rahimi, L., Rafieian, M., Bagheri, M. (2017). Explaining the Determinants of "Place Attachment" at the Scales of the Neighborhood and the City and Analyzing its Generalizability, Case Study: Historical Neighborhood of Sorkhab, Tabriz. *Armanshahr Architecture & Urban Development*, 9(17), 225-236.
49. Rahimi, Leila, Rafieian, Mojtaba, Bagheri, Mohammad. (2017). Evaluation the Impacts of Spatial Scale on the Residents' Attachment to Place in Central Neighborhoods (Tabriz City), *Journal of Architecture and Urban Planning Letter*, Volume 9, Number 18, pp. 58-43.
50. Ramkissoon, H., Weiler, B., & Smith, L. D. G. (2012). Place attachment and pro-environmental behaviour in national parks: The development of a conceptual framework. *Journal of Sustainable Tourism*, 20(2), 257-276.
51. Riley, R. B. (1992). Attachment to the ordinary landscape. In *Place attachment* (pp. 13-35). Springer, Boston, MA.
52. Rollero, C., & De Piccoli, N. (2010). Place attachment, identification and environment perception: An empirical study. *Journal of Environmental Psychology*, 30(2), 198-205.
53. Sadeghi Fereshteh, Roya, Daneshgar, Golrokh, Moghadam, Dejdard, Omid. (2012). A Study of the Relationship between Physical Plan in Residential Complexes and Sense of Attachment to Place among Residents (Case Study: Imam Khomeini and Imam Reza Residential Complexes in Hamedan), *Journal of Urban Management*, Volume 10, No. 30, pp. 264-253.
54. Scannell, L., & Gifford, R. (2010). Defining place attachment: A tripartite organizing framework. *Journal of environmental psychology*, 30(1), 1-10.
55. Scannell, L., & Gifford, R. (2014). Comparing the theories of interpersonal and place attachment. *Place attachment: Advances in theory, methods, and applications*, 23-36.
56. Scannell, L., & Gifford, R. (2017). Place attachment enhances psychological need satisfaction. *Environment and Behavior*, 49(4), 359-389.
57. Schulz, C. N. (1984). *The Concept of Dwelling*, New York. Electa/Rizzoli.
58. Seamon, D. (2013). *Phenomenology and uncanny homecoming*, in D. Boscaljon (ed.), *Resisting the place of belonging*, Burlington, Vermont: Ashgate (forthcoming).
59. Sepah Mansour, Mojgan, Shahabizadeh, Fatemeh. (2008). Perception of Adult Attachment and Attachment to God, *Iranian Psychology Journal*, Volume 4, Number 15, pp. 265-253.
60. Sajjadzadeh, Hassan, Adel Sharifi, Asadi, Mohammad, Sharifi, Neda. (2015). Place Attachment and Perception of Environmental Quality on the Sense of Satisfaction in a Traditional Neighborhood (Case Study: Haji Neighborhood, Hamadan), *Journal of Urban Research and Planning*, Volume 6, Number 22, pp. 152-139.
61. Shamaei, Ali. (2001). Study and analysis of urban ecology in Yazd, *Kavoshnameh Journal of Persian Language and Literature (Kavoshnameh)*, Volume 2, Series 3, pp. 97-77.
62. shieh, Ismail. (2014). *Introduction to the Basics of Urban Planning*, Thirty-Fifth Edition, Tehran: Iran University of Science and Technology Publications.
63. Shumaker, S. A., & Taylor, R. B. (1983). Toward a clarification of people-place relationships: A model of attachment to place. *Environmental psychology: Directions and perspectives*, 2, 19-25.
64. Silva, C., Kastenholz, E., & Abrantes, J. L. (2018). Linking mountain image with place-attachment. *Journal of Spatial and Organizational Dynamics*, 6(2), 140-152.
65. Soozanchi K, Tariveh S. (2011). Re-design of Neighborhood Parks with an Emphasis on Social Relationship Development in the Neighborhood Communities, *Naqshejahan*, 1 (1), pp107-129.
66. Suntikul, W., & Jachna, T. (2016). The co-creation/place attachment nexus. *Tourism Management*, 52, 276-286.
67. Tavassoli, Mahmoud. (1997). *Principles and Methods of Urban Design and Residential Spaces in Iran*, Volume I, Center for Urban Planning and Architecture Studies and Research, Tehran.
68. Trentelman, C. K. (2009). Place attachment and community attachment: A primer grounded in the lived experience of a community sociologist. *Society and natural resources*, 22(3), 191-210.
69. Tuan, Y. F. (1974). *Topophilia: A study of Environment Perception Attitudes and Values* Prentice Hall International. New Jersey.
70. Twigger-Ross, C. L., & Uzzell, D. L. (1996). Place and identity processes. *Journal of environmental psychology*, 16(3), 205-220.
71. Ujang, N., & Zakariya, K. (2018). Place attachment as indicator for place significance and val-

- ue. *Asian Journal of Behavioural Studies*, 3(10), 95-103.
72. Williams, D. R., Patterson, M. E., Roggenbuck, J. W., & Watson, A. E. (1992). Beyond the commodity metaphor: Examining emotional and symbolic attachment to place. *Leisure sciences*, 14(1), 29-46.
 73. Xing, W. (2011). *Reinforcing community: the meaning of place attachment and its application in the redesign of Langley Park* (Doctoral dissertation).
 74. Zamani, Bahador , Honarvar, Mohsen. (2016). Evaluation of Affecting Factors on Place Attachment in Urban Areas with Network Analysis Process, *Journal of Urban Sociological Studies*, Volume 6, Number 20, pp. 156-131.





To develop and advance scientific advancement in the architecture and urban development fields and the qualitative development of specialist forces and progress educational and research affairs in the architecture, landscape architecture, urban planning, urban design, restoration of textures and buildings, industrial design fields and like them, the Semiannual Journal of Iranian Architecture and Urbanism(JIAU) has been publishing a scientific-research journal that has been published since early 2010 to document and enhance related research.

Aims

- Creating and promoting a suitable platform for the exchange of science and knowledge in the fields of architecture and urbanism.
- Documenting and strengthening research related to the fields of architecture and urbanism.
- Informing experts and researchers in the fields of architecture and urbanism of the latest findings and achievements of Iran and the world

Scopes

- Architecture (Landscape Architecture, Sustainable Architecture, Technology and Energy in Architecture, Architectural Education)
- Art History
- Urbanism(Urban Planning, Regional Planning, Urban Design, Urban Management)
- Restoration and Protection of Textures, Buildings and Objects
- Industrial Design (Product Design, Art Research)

Publication Ethics

- All articles of the Journal are Open Access. Journal of Iranian Architecture and Urbanism (JIAU) follows the terms outlined by the Creative Common's Attribution (CC-BY) to be the standard terms for Open Access.
- We accept all terms and conditions of COPE about plagiarism and in case, any attempt of plagiarism is brought to our attention accompanied by convincing evidence, we act based on flowcharts and workflows determined in COPE.
- Journal of Iranian Architecture & Urbanism(JIAU) follows a double blind peer-review policy, and the submitted articles will be published after reviewing and editorial approval.

Licence Holder: Iranian Scientific Association of Architecture & Urbanism

Director-in-Charge: Mohsen Faizi

Editor-in-Chief: Mostafa Behzadfar

Internal editorial board (in alphabetical order):

Behzadfar, Mostafa; Professor of Urban Design, Iran University of Science & Technology.

Bemanian, Mohammadreza; Professor of Architecture, Tarbiat Modarres University.

Diba, Darab; Professor of Architecture, Islamic Azad University(Central Branch).

Etessam, Iraj; Professor of Architecture, Islamic Azad University(Science and Research Branch)

Faizi, Mohsen; Professor of Architecture, Iran University of Science & Technology.

Gorji Mahlabani, Yousef; Professor of Architecture, Imam Khomeini International University.

Hashemnejad, Hashem; Associate Professor of Architecture, Iran University of Science & Technology.

Khakhzand, Mehdi; Associate Professor of Architecture, Iran University of Science & Technology

Mazaherian, Hamed; Associate Professor of Architecture, University of Tehran.

Memarian, Gholamhossein; Professor of Architecture, Iran University of Science & Technology.

Mohammad Moradi, Asghar; Professor of Restoration, Iran University of Science & Technology.

Mozaffar, Farhang; Associate Professor of Architecture, Iran University of Science & Technology.

External editorial board (in alphabetical order):

Azari, Rahman; Associate Professor of Architecture, Penn State University, USA.

Karimi, Pamela; Associate Professor of Art History, University of Massachusetts Dartmouth, USA.

Sharifi, Ayyoob; Associate Professor of Sustainable Urban Design & Development, Hiroshima University, Japan.

Sharifi, Ehsan; Lecturer of Sustainable Architecture, The University of Adelaide, Australia.

Taleghani, Mohammad; Senior Lecturer in Landscape Architecture, Leeds Beckett University, Leeds, UK.

Editorial Manager: Mehdi Khakhzand

Editorial Expert: Anahita Tabaeian (Ph.D Candidate in Urban Studies)



Print ISSN: 2228-589X
Online ISSN: 2645-7148

JOURNAL of IRANIAN
ARCHITECTURE & URBANISM

Spring & Summer 2021 Volume 12/Number 1

Available online at www.isau.ir

Vol. 12, No. 1, Spring & Summer 2021

Editorial Advisor: Iranian Scientific Association of Architecture & Urbanism

English Language Editor: Soad Sarihi, Ph.D Candidate in Architecture.

Page and Cover Designer: Anahita Tabaeian, Ph.D Candidate in Urban Studies.

Paging and Formatting: Elham Mennati Moheb

Publisher: Iran University of Science and Technology

Number: 50 Issues

Price: 500000 Rls

Address: School of Architecture & Environmental Design, Iran University of Science & Technology (IUST), Narmak, Tehran, Iran.

Postal Code: 16846 - 13114

Email: iaau@iust.ac.ir

Web Site: <https://www.isau.ir>

Phone: +98 (21) 73228235

Fax: +98 (21) 77240468

Published articles are not necessarily the point of view of the journal and the responsibility of the articles lies with the respected authors.

This issue has been published with the support of the School of Architecture & Environmental Design, Iran University of Science & Technology (IUST).

Guide for Authors

We sincerely appreciate the authors' interest in choosing the scientific Journal of Iranian Architecture and Urbanism for publishing their scientific papers. Please read the authors' guide carefully to complete the judging and publication process.

1- The article must be derived from scientific research work and should not be previously published in any other journal or conference proceedings in the same or different languages. Authors are not allowed to submit their manuscripts simultaneously to more than one journal

2- We only receive research papers in our journal. Review papers are only received from experienced authors and architecture and urbanism pioneers, whose reviews revolve around the theoretical subjects in line with journal aims and perspectives.

3- Submission to this journal occurs online at <http://www.isau.ir>. Manuscripts submitted via email or in print are not processed.

4- Authors are responsible for the legal and scientific accuracy of their manuscripts. The scientific quarterly of "Journal of Iranian Architecture and Urbanism" reserves the right to reject, accept or edit manuscripts.

5- Submitted manuscripts that fall outside the scope and aims of the journal will be excluded from the evaluation process without external review, in the opinion of the editor(s) or editor-in-chief.

6- The official language of the publication is Persian. The manuscripts should be concise and correct in terms of grammar and writing style. The manuscript should not exceed the number of 17 pages (excluding abstract and references).

7- At least one faculty member must collaborate in the group of authors.

8- The author(s)' detail should only be included on a separate page entitled the author information page. The main body of the paper should not contain any identifying information, such as the authors' names.

9- Only one manuscript from each author can be processed at a time, and the processing of the second article is only possible when the full review of the first article has been completed.

10- In case the manuscript is derived from a thesis or dissertations, it is necessary to mention the name of the supervisor, the field of study, and the affiliation. Manuscripts derived from student theses and dissertations will be published jointly with the name of the supervisor, advisors, and the students. The supervisor is designated as the corresponding author.

11- It is necessary to adjust your manuscript using the template provided here.

12- Citations in the text and the bibliography should follow the APA referencing style. Download APA style here.

13- The costs will be received from the authors in different stages.

14- After the final and scientific acceptance of the manuscript, an extended English abstract, a visual abstract, a translation of the references, and a translation of tables and figures will be received for publication.



CONTENTS

Scientific Articles

The Role of Mental Schemata in Production of Space (Criticism of Lefebvre's Spatial Triad from the Perspective of Vygotskian School of Cognitive Psychology) Behrad Farmahini Farahani, Mozaffar Sarrafi	5
The Modeling of ideation process in architectural design instruction by semiotic approach (Case study: Residential design) Marzieh Etemadipour, Jamaledin Mahdinejad	23
A meta-study of research related to urban and regional spatial structures in Iran; from 2001 to 2019 Neda Malekzadeh, Hashem Dadashpoor, Mojtaba Rafieian	37
Determination of biophilic design strategies that affecting the patients' health in hospitals Ghazaal Zare, Mohsen Faizi, Mohammad Baharvand, Mohammad Reza Masnavi	59
The acceptable illumination level for office occupants in Tehran Maryam Fakhari, Rima Fayaz, Maryam Mehravar	79
Determining the effective factors on promoting the "place attachment" for the residents of contemporary neighborhoods centers (Case study: Kooy-e-Asatid neighborhood in Yazd city) Ali Riahi Dehkordi, Mahdi Montazerolhoja, Mojtaba Sharifnejad	93
Developing a model for spatial indicators of experimental learning and its application in designing learning environments Nasrin Karimi, Morteza Khosronia, Sahel Dezhpasand	111
The optimum design of open and green spaces in educational complex to improve students perception and quality of educational environment (Case study: Girls high schools in Isfahan) Seyedeh Marzieh Tabaeian	127
Development of iranian industrial design companies based on optimal advertising model Sarah Saffari, Hasan Sadeghi Naeini, Ata Allah Abtahi, Seyed Jamaledin Tabibi, Ali Akbar Farhangi	141
Hidden capabilities in historical farmstead of Niasar Hosein Raie	157
Comparison of the architecture and urbanism students' approach to "Sustainable neighborhood" (Case study: Architecture and urbanism students of Shiraz university) Maryam Roosta, Sara Daneshmand	175
The effect of physical and activity factors on creating sensory qualities in urban pedestrian ways (Case study: Kermanshah Taq-e Botan pedestrian way) Baharak Babri Dehmajnoni, Mohammadmahdi Moghadasi, Omid Dezhdar	191
The effects of urban spaces smartification on citizens' perception of forming behavior settings (Case study: Haftoz square, Tehran) Kiana Hashemi, Rama Ghalambordezfooly	207
Investigation and evaluation of architectural patterns in reducing the symptoms of Multiple Sclerosis (MS) patients Mahdiah Tanhayi Ahari, Mohammad Ghomeishi	221
Analysis of the effective factors on strategic planning of heritage tourism (Case study: Tehran city) Hamid Ghorbani, Abdoreza Rokneddin Eftekhari, Shams Sadat Zahedi, Seyed Saeid Hashemi	237
Evaluating the effective environmental factors on the satisfaction of patients and companions with the patient's rooms in Tehran hospitals Hani Hadadzadegan, Zahra Sadat Zomorodian, Mohammad Tahsildoost, Shady Jami	251



Print ISSN: 2228-589X

Online ISSN: 2645-7148

JOURNAL of IRANIAN ARCHITECTURE & URBANISM

Spring & Summer 2021

Volume 12 / Number 1

Available online at www.isau.ir